

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

15 december 2016

**ONTWERP VAN ALGEMENE
UITGAVENBEGROTING**
voor het begrotingsjaar 2017

ADVIES

**over sectie 25 – FOD Volksgezondheid
(partim: Leefmilieu en Duurzame
Ontwikkeling)**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU EN
DE MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Daniel SENESUEL**

Zie:

Doc 54 2109/ (2016/2017):

- 001: Ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting (eerste deel).
- 002: Ontwerp van Algemene Uitgavenbegroting (tweede deel).
- 003: Amendementen.
- 004: Verslag.
- 005: Amendement.
- 006 tot 008: Verslagen.
- 009: Amendementen.
- 010 tot 017: Verslagen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

15 décembre 2016

**PROJET DU BUDGET GÉNÉRAL
DES DÉPENSES**

pour l'année budgétaire 2017

AVIS

**sur la section 25 – SPF Santé publique
(partim: Environnement et
Développement durable)**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA SANTÉ PUBLIQUE, DE L'ENVIRONNEMENT
ET DU RENOUVEAU DE LA SOCIÉTÉ
PAR
M. **Daniel SENESUEL**

Voir:

Doc 54 2109/ (2016/2017):

- 001: Projet du Budget général de dépenses (première partie).
- 002: Projet du Budget général de dépenses (deuxième partie).
- 003: Amendements.
- 004: Rapport.
- 005: Amendement.
- 006 à 008: Rapports
- 009: Amendements.
- 010 à 017: Rapports.

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Président: Muriel Gerkens

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Renate Hufkens, Yoleen Van Camp, Valerie Van Peel, Jan Vercammen
PS	André Frédéric, Alain Mathot, Daniel Senesael
MR	Luc Gustin, Benoît Piedboeuf, Damien Thiéry
CD&V	Nathalie Muylle, Els Van Hoof
Open Vld	Dirk Janssens, Ine Somers
sp.a	Karin Jiroflée
Ecolo-Groen	Muriel Gerkens
cdH	Catherine Fonck

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

An Capoen, Werner Janssen, Koen Metsu, Sarah Smeyers, Bert Wollants
Nawal Ben Hamou, Frédéric Daerden, Eric Massin, Fabienne Winckel Sybille de Coster-Bauchau, Caroline Cassart-Mailleux, Olivier Chastel, Stéphanie Thoron
Franky Demon, Nahima Lanjri, Vincent Van Peteghem
Katja Gabriëls, Nele Lijnen, Annemie Turtelboom
Monica De Coninck, Maya Detière
Anne Dedry, Evita Willaert
Michel de Lamotte, Benoît Lutgen

C. — Niet-stemgerechtigd lid / Membre sans voix délibérative:

DéFI	Véronique Caprasse
------	--------------------

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Démocratique en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	Parlementair document van de 54 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellations (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	Document parlementaire de la 54 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV:	Compte Rendu Analytique
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel.: 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

INHOUD	Blz.	SOMMAIRE	Pages
A. DUURZAME ONTWIKKELING			
I. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling.....	4	I. Exposé introductif de Mme Marie Christine Marghem, ministre de l'Energie, de l'Environnement et du Développement durable	4
II. Bespreking.....	4	II. Discussion	4
a. Vragen van de leden.....	4	a. Questions des membres.....	4
b. Antwoorden van de minister	8	b. Réponses de la ministre	8
c. Replieken.....	10	c. Répliques.....	10
B. MILIEU			
I. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Marie-Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling.....	13	I. Exposé introductif de Mme Marie Christine Marghem, ministre de l'Energie, de l'Environnement et du Développement durable	13
II. Bespreking.....	13	II. Discussion	13
a. Vragen van de leden.....	13	a. Questions des membres.....	13
b. Antwoorden van de minister	16	b. Réponses de la ministre	16
c. Advies	23	c. Avis	23
Bijlagen 1 en 2			
Annexes 1 et 2			

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft sectie 25 – FOD Volksgezondheid (*partim*: Leefmilieu en duurzame ontwikkeling), alsook de desbetreffende verantwoording en beleidsnota (respectievelijk DOC 54 2109/001, 2110/017 en 2111/012) besproken tijdens haar vergadering van 7 december 2017.

De vraag nr. 14941 werd in het kader van dit debat beantwoord.

A. DUURZAME ONTWIKKELING

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN MEVROUW MARIE CHRISTINE MARGHEM, MINISTER VAN ENERGIE, LEEFMILIEU EN DUURZAME ONTWIKKELING

Mevrouw Marie Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling, licht de grote lijnen van haar beleidsnota toe (DOC 54 2111/012).

II. — BESPREKING

A. Vragen van de leden

De heer Werner Janssen (N-VA) verwijst naar bladzijde 4 van de beleidsnota, waar te lezen staat dat de minister sterk heeft ingezet op een ruime bekendmaking van de SDG's in België. Hij wenst te vernemen hoeveel organisaties de minister op haar website hoopt aan te trekken en binnen welke termijn. De site maakt gewag van 17 SDG's. Kunnen andere dan de acht tot dusver aangewezen organisaties nu al hun initiatieven kenbaar maken met betrekking tot die 17 SDG's?

De minister hanteert een efficiënte communicatiestrategie om de SDG-voices bij het grote publiek bekend te maken.

Hoe zal de *feedback* voor die acht organisaties worden georganiseerd en hoe zal de minister daarvan op de hoogte worden gebracht, opdat ze er in haar beleid rekening mee kan houden?

Zullen, na de evaluaties van de eerste acht SDG-voices, in 2018 de overige negen voices worden aangewezen?

Werden de SDG's gerangschikt volgens een bepaalde prioriteit? Weerspiegelen de acht SDG-voices de prioriteiten van het departement of werden ze

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné la section 25 – SPF Santé publique (*partim* Environnement et développement durable) y compris la justification et la note de politique générale (DOC 54 2109/1, 2110/17 et 2111/12) au cours de sa réunion du 7 décembre 2016.

La question n° 14941 a été répondue dans le cadre de ce débat.

A. DÉVELOPPEMENT DURABLE

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME MARIE CHRISTINE MARGHEM, MINISTRE DE L'ENERGIE, DE L'ENVIRONNEMENT ET DU DÉVELOPPEMENT DURABLE

Mme Marie Christine Marghem, ministre de l'Energie, de l'Environnement et du Développement durable, détaille les grandes lignes de sa note de politique générale (DOC 54 2111/12).

II. — DISCUSSION

A. Questions des membres

M. Werner Janssen (N-VA) se réfère à la note de politique qui précise à la page 4 que la ministre n'a pas ménagé ses efforts pour faire largement connaître les SDG en Belgique. Il demande combien d'organisations la ministre espère attirer sur le site web et dans quel délai. Le site mentionne 17 SDG. D'autres organisations, autres que les huit organisations désignées jusqu'à présent, peuvent-elles déjà faire connaître leurs initiatives pour ces 17 SDG?

La communication de la ministre est une manière adéquate de faire connaître les SDG-voices auprès des citoyens.

De quelle manière sera organisé le feedback pour ces huit organisations et comment sera-t-il transmis à la ministre afin qu'elle en tienne compte dans sa politique?

En 2018, après l'évaluation des huit premières SDG-voices, les neuf voices restantes seront-elles désignées?

Un ordre de priorité a-t-il été déterminé parmi ces SDG? Les huit SDG désignées reflètent-elles les priorités du département ou ont-elles été sélectionnées en

geselecteerd op grond van de beschikbaarheid van de middenveldpartners?

De heer Janssen vindt de *peer learning*-trajecten een goed idee. Hij vraagt of de desbetreffende cursussen ook aan de bedrijven zullen worden gegeven opdat de bedrijfswereld er lering uit kan trekken.

Op bladzijde 7 van de beleidsnota staat te lezen dat een ontwerp van Nationale Strategie voor Duurzame Ontwikkeling (NSDO) aan de *stakeholders* ter consultatie werd voorgelegd, alsook dat de resultaten van die consultatie zullen worden verwerkt en geëvalueerd in 2017. Welke concrete voorstellen bevat die ontwerp-strategie en wat is het tijdpad voor de uitvoering van die voorstellen?

Voorts wordt in de beleidsnota gepreciseerd dat het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling in 2017 meer middelen zal uittrekken om kennis aan-gaande de megatrends te verzamelen, te ontwikkelen en te verspreiden. De kennisverspreiding zal op ruimte schaal gebeuren, zowel intern als extern. De heer Janssen vraagt hoe die geostrategische aspecten in het door de federale regering te voeren beleid zullen worden geïntegreerd. Hoe zal de coördinatie, de omzetting en de opvolging verlopen?

In 2017 wil de minister ook een conferentie over duurzame overheidsopdrachten organiseren waarop de resultaten van de analyses zullen worden uiteengezet. Bovendien zal de gids voor duurzame overheidsopdrachten bij de tijd worden gebracht. De heer Janssen wenst te vernemen of naar aanleiding daarvan ook dwingende criteria zullen worden opgelegd aan de leveranciers van de overheid.

Wat de bedrijfswereld en de mensenrechten betreft (blz. 12), vraagt de spreker welke maatregelen de minister voor ogen heeft om de ondernemingen meer *corporate social responsibility* bij te brengen. Op dat vlak presteren onze ondernemingen een stuk minder goed dan die van de buurlanden.

Zo was UCB in 2015 het enige Belgische bedrijf in de lijst van 100 bedrijven met de beste prestaties op het stuk van *social responsibility*. De lijst van 2016 bevat geen enkel Belgisch bedrijf meer (tegenover 2 Deense, 5 Finse, 12 Franse, 6 Duitse, 4 Nederlandse, 4 Zweedse en 9 Britse).

Op bladzijde 13 van de beleidsnota kondigt de minister aan dat zij van plan is een voorstel uit te werken om prestaties en engagementen op het vlak van duurzame ontwikkeling te koppelen aan de werkingskosten van

fonction de la disponibilité des partenaires de la société civile?

M. Janssen salue l'organisation de parcours de *peer learning*. Il demande si les cours sont également accessibles aux entreprises afin qu'elles puissent en tirer des enseignements.

À la page 7 de la note, il est stipulé qu'un projet de Stratégie nationale pour le développement durable (SNDD) a été remis pour consultation aux parties prenantes et que l'exploitation des résultats de cette consultation seront évalués en 2017. Quelles sont les propositions concrètes contenues dans ce projet et quel est le timing de leur concrétisation?

La note précise que l'Institut fédéral pour le Développement durable consacrera plus de moyens en 2017 pour collecter, développer et diffuser des connaissances au sujet des mégatendances. La diffusion des connaissances se fera largement en interne et en externe. M. Janssen demande de quelle manière ces considérations géostratégiques seront intégrées dans la politique à mener par le gouvernement fédéral. Comment se fera la coordination, la transposition et le suivi?

La ministre veut également organiser, en 2017, une conférence sur les marchés publics durables afin d'exposer les résultats des analyses. En outre, le guide des marchés publics durables sera actualisé. M. Janssen demande si, dans la foulée, des critères contraignants seront édictés pour les fournisseurs de l'État?

En ce qui concerne les entreprises et les droits de l'homme (p.12), l'intervenant demande quelles mesures sont envisagées par la ministre afin de renforcer les entreprises au niveau du *corporate social responsibility*, domaine dans lequel nos entreprises sont nettement moins performantes que celles des pays voisins.

Ainsi en 2015, la firme UCB est la seule entreprise belge à figurer dans la liste des cent entreprises les mieux classées pour leur responsabilité sociétale. Dans la liste de 2016, il n'y a plus aucune entreprise belge (contre 2 entreprises danoises, 5 finlandaises, 12 françaises, 6 allemandes, 4 néerlandaises, 4 suédoises et 9 britanniques).

À la page 13 de la note de politique, la ministre annonce son intention d'élaborer une proposition visant à lier les prestations et engagements sur le plan du développement durable aux frais de fonctionnement

administraties. Kan de minister de verschillende fasen en de timing van dat project nader toelichten?

Tot slot is de minister van plan de duurzaamheidsverslaggeving op te nemen in de bestuursovereenkomsten. Wat zullen de gevolgen zijn als die verslaggeving niet of slechts gedeeltelijk in de overeenkomsten wordt opgenomen?

De heer Daniel Senesael (PS) herinnert eraan dat het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling moet worden aangenomen één jaar na de installatie van een nieuwe regering. De minister heeft daarover al verschillende vragen gekregen, maar heeft steeds vage antwoorden gegeven; de beleidsnota doet er eveneens het zwijgen toe. Het is een vaststaand feit dat de regering de wet niet in acht neemt. Het kan dat ook niet door de beugel dat, zoals in de beleidsnota wordt aangekondigd, het onderdeel "stand van zaken en evaluatie" van het Federaal Plan pas tegen 2019 zal worden gepubliceerd. Aangezien er in 2019 parlementsverkiezingen worden gehouden, kan men ervan uitgaan dat er tijdens deze zittingsperiode geen Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling komt. Tijdens haar uiteenzetting heeft de minister verklaard dat sommigen vinden dat het federale niveau niet bevoegd is voor duurzame ontwikkeling. Kennelijk is er dus een blokkering. Is dat zo? Wat moet er gebeuren om het Plan uit het slop te halen?

De minister heeft aangegeven dat in 2017 wordt gestart met de tenuitvoerlegging van het Nationaal Actieplan Ondernemingen en Mensenrechten. Met het oog op die tenuitvoerlegging wil de spreker vernemen welke concrete beleidsdomeinen binnen de bevoegdheden van de minister vallen. De heer Senesael stelt voor daarover begin 2017 een debat te houden in deze commissie.

De heer Damien Thiéry (MR) vraagt nadere toelichting over het voor 2019 geplande Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Onderhoudt de minister daarover contacten met de deelstaten en zijn die bereid eraan mee te werken?

In hoeverre is de minister bevoegd voor de sector van de bijenkweek? Heeft ze daarover al contact opgenomen met haar voor landbouw bevoegde collega?

De heer Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen) vindt het schrijnend dat nergens sprake is van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Als de minister haar collega's binnen de regering ervan heeft moeten overtuigen dat dit plan noodzakelijk is, dan zegt dat veel over het standpunt van die regering over duurzame ontwikkeling.

des administrations. La ministre peut-elle donner des précisions sur les étapes de ce projet et le timing.

Enfin, la ministre envisage d'intégrer les rapports sur la durabilité dans les contrats d'administration. Quelles seront les conséquences si ces rapports ne sont pas intégrés ou ne le sont que partiellement?

M. Daniel Senesael (PS) rappelle que le Plan national de développement durable doit être adopté un an après la mise en place d'un nouveau gouvernement. Interrogée à ce sujet à plusieurs reprises, la ministre n'a fourni que des réponses assez vagues et la note de politique n'en dit pas plus. Force est donc de constater que le gouvernement ne respecte pas la loi. Il n'est dès lors pas acceptable de lire dans la note qu'il faudra attendre 2019 pour que la partie "état des lieux et évaluation" de ce plan soit publiée. Compte tenu des élections législatives de 2019, cela signifie qu'il n'y aura pas de Plan fédéral de développement durable sous la présente législature. La ministre a déclaré dans son exposé que d'aucuns ne considèrent pas que le niveau fédéral est compétent pour le développement durable. Tout se donne à voir comme s'il y avait un blocage. Est-ce le cas? que faut-il faire pour que ce Plan avance?

La ministre indique que le Plan d'action national Entreprises et Droits de l'homme commencera à être mis en œuvre en 2017. Quelles sont les politiques concrètes qui relèvent de ses compétences en exécution de ce plan? M. Senesael propose qu'un débat soit organisé en commission sur ce thème début 2017.

M. Damien Thiéry (MR) demande des précisions sur l'élaboration du Plan national de développement durable en 2019. La ministre a-t-elle des contacts avec les entités fédérées au sujet de ce plan et sont-elles disposées à collaborer?

Quelles sont les compétences de la ministre en ce qui concerne le secteur apicole? a-t-elle à cet égard des contacts avec son homologue compétent pour l'agriculture?

M. Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen) trouve désespérante l'absence de Plan fédéral de développement durable. Si la ministre a dû convaincre ses collègues du gouvernement de la nécessité d'un tel plan, cela en dit long sur la position du gouvernement vis-à-vis du développement durable.

De heer Nollet roept de commissieleden op de minister bij haar demarche te steunen. Het is niet normaal dat een regering inzake duurzame ontwikkeling haar verantwoordelijkheden ontloopt.

De spreker verwijst naar bladzijde 12, § 3, van de beleidsnota, waarin staat dat de minister wil bewerkstelligen dat de circulaire economie een plaats krijgt in de overheidsopdrachten, met name door middel van criteria die gerecycleerde inhoud aanmoedigen. De spreker stipt aan dat recyclage slechts de derde fase is als het erop aankomt het gebruik van natuurlijke rijkdommen terug te dringen. Eerst is er immers de *ecodesign*, vervolgens het hergebruik en dan pas de recyclage. Het ware aangezien dat de minister die volgorde aanhoudt in het raam van de duurzame overheidsopdrachten.

De heer Michel de Lamotte (cdH) verwondert zich over de aankondiging van de minister dat het concept "duurzame ontwikkeling" in 2017 dertig jaar zal bestaan, terwijl het tot in 2019 wachten zal zijn op een Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Hoe denkt de minister het aan te pakken om die termijn te doen respecteren?

De minister kondigt heel wat conferenties aan, maar op een bepaald ogenblik moeten concrete initiatieven volgen. Ze moet haar collega's overtuigen van het belang van duurzame ontwikkeling. Voelt de minister zich in dat verband gesteund door de eerste minister?

Mevrouw Nathalie Muylle (CD&V) wil weten volgens welke criteria de 8 SDG-ambassadeurs werden gekozen. Wat zal hun taak zijn?

De spreekster treedt de heren de Lamotte en Nollet bij, wanneer die stellen dat een voor duurzame ontwikkeling bevoegde minister het niet makkelijk heeft haar collega's te overtuigen van de noodzaak om in deze aangelegenheid een integraal beleid te voeren.

Mevrouw Muylle herinnert eraan dat zij indertijd een wetsvoorstel heeft ingediend dat ertoe strekte de projecten van de regering op hun duurzaamheid te toetsen. Dat wetsvoorstel werd nooit aangenomen, omdat het te veel administratieve rompslomp zou meebrengen. Uiteindelijk werd die toetsing in de vorm van een regelgevingsimpactanalyse (RIA) ingevoerd. Mevrouw Muylle vraagt of die analyse naar behoren functioneert en hoeveel projecten op basis ervan tegen het licht werden gehouden.

Inzake duurzame overheidsopdrachten stipt de spreekster aan dat men meer moet doen dan gewoon circulaires opstellen. Het duurzaamheidsaspect

M. Nollet en appelle aux membres de la commission à soutenir la ministre dans sa démarche. Il n'est pas normal qu'un gouvernement ne prenne pas ses responsabilités en matière de développement durable.

L'intervenant se réfère à la page 12, § 3 de la note de politique qui stipule que la ministre souhaite favoriser l'intégration de l'économie circulaire dans les marchés publics, notamment via l'insertion de critères encourageant le contenu recyclé. Il fait remarquer qu'en matière de réduction de l'utilisation des ressources naturelles, le recyclage ne constitue que la troisième phase. En effet, il y a d'abord l'écoconception, ensuite la réutilisation et enfin le recyclage. Il conviendrait que la ministre respecte cette hiérarchie dans les marchés publics durables.

M. Michel de Lamotte (cdH) s'étonne que la ministre annonce que 2017 sera l'anniversaire des 30 ans du développement durable alors qu'il n'y aura de Plan fédéral de développement durable qu'en 2019. Comment la ministre va-t-elle faire pour respecter cette échéance?

La ministre annonce l'organisation de nombreuses conférences mais, à un certain moment, il faudra bien qu'elle prenne des initiatives concrètes. Il convient qu'elle convainque ses collègues de l'importance du développement durable. La ministre se sent-elle soutenue par le Premier ministre à cet égard?

Mme Nathalie Muylle (CD&V) demande quels ont été les critères de sélection pour choisir les 8 organisations "ambassadrices" des SDG. Quelle sera leur mission?

Mme Muylle rejoint les propos de MM. De Lamotte et Nollet pour souligner combien il est difficile pour un ministre en charge du développement durable de convaincre ses collègues de la nécessité de mener une politique intégrale en la matière.

Mme Muylle rappelle qu'elle a jadis déposé une proposition de loi instaurant des tests sur le caractère durable des projets du gouvernement. Cette proposition n'a jamais été adoptée en raison de la trop lourde charge administrative qu'elle impliquait. Finalement, ces tests ont été repris dans l'Analyse d'impact de la réglementation (AiR). Mme Muylle demande si cette analyse fonctionne bien et combien de projets ont été analysés sur base de ce programme.

En ce qui concerne les marchés publics durables, l'intervenante signale qu'il faut faire plus que de simplement rédiger des circulaires; en effet, il faut intégrer

moet integraal deel uitmaken van de prijsoffertes (het gebruikte materiaal, het automobielpark enzovoort). Hoeven staat de regering op dat vlak?

B. Antwoorden van de minister

— Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling is een behoorlijk abstracte, multidimensionale aangelegenheid die doorgaans te maken heeft met governance-concepten.

Met de bundeling in 17 punten van alle multidimensionale doelstellingen die de mensheid met het oog op de totstandbrenging van een duurzame-ontwikkelingsdynamiek zou moeten nastreven, werd op internationaal vlak dan ook een fenomenale inspanning geleverd om aan dat abstracte concept invulling te geven. Het is nu aan België om op alle beleidsniveaus tot concrete oplossingen te komen.

— Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling

De minister hoopt in 2017 een nieuw Federaal Plan rond te hebben dat, hoewel te laat ten opzichte van wat in de wet wordt bepaald, concreet gestalte geeft aan die transversale bestuursvisie. Ze zet alles in het werk om daarin te slagen.

Toch nemen de federale overheidsdiensten zelfs zonder een Federaal Plan al maatregelen ter bevordering van de duurzame ontwikkeling. De minister heeft haar collega's een brief geschreven met daarin het verzoek dat zij de door hun respectieve departementen genomen maatregelen oplijsten.

Het Federaal Plan is het resultaat van samenwerking tussen alle besturen, in de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO). Een en ander staat los van het federaal rapport "milieu", dat de task force "duurzame ontwikkeling" van het Planbureau om de twee jaar moet uitbrengen. In punt 1.7 (blz. 8) gaat het om laatstgenoemd rapport.

Het spreekt voor zich dat die door de wet vereiste rapporten zowel tot doel hebben prospectief te zijn als het federaal beleid te evalueren. Het nieuwe Federaal Plan heeft echter vertraging opgelopen. Momenteel is nog steeds het Federaal Plan 2004-2008 van kracht, aangezien men er tijdens de vorige zittingsperiode niet in is geslaagd het derde Federaal Plan goed te keuren. Het vierde Plan, afgeleverd door de ICDO, is nu al achterhaald en gedeeltelijk uitgevoerd.

la durabilité dans les devis, dans le matériel durable, le parc automobile, etc...comme le font par ailleurs les communes. Où en est la politique du gouvernement à cet égard?

B. Réponses de la ministre

— Développement durable

Le développement durable est une matière pluri-dimensionnelle relativement abstraite qui est liée de manière générale à des concepts de gouvernance.

L'effort qui a été accompli au niveau international en synthétisant en 17 points tous les objectifs pluridimensionnels que l'humanité devrait suivre pour enclencher une mécanique de développement durable, est un effort d'abstraction assez phénoménal. Il appartient maintenant à la Belgique de trouver des solutions concrètes à tous les niveaux de pouvoir.

— Plan fédéral de développement durable

La ministre espère obtenir en 2017 un Plan fédéral, certes en retard par rapport à la loi, qui concrétise cette politique transversale de gouvernance. Elle ne ménage pas ses efforts pour y arriver.

Toutefois, en l'absence de Plan fédéral, des mesures concrètes sont déjà prises en matière de développement durable dans les services publics fédéraux. La ministre a adressé un courrier à ses collègues pour obtenir la liste des mesures entreprises dans leur département respectif.

Le Plan fédéral est issu d'un travail de toutes les administrations en commission interdépartementale pour le développement durable. Il s'agit d'un travail indépendant du rapport fédéral "environnement" qui doit être remis tous les deux ans par la task force "développement durable" du Bureau du Plan. C'est ce dernier rapport qui est visé dans la note au point 1.7 (p.8).

Il est évident que ces rapports, prévus par la loi, doivent servir aussi bien de prospective que d'évaluation de la politique fédérale. Toutefois, le nouveau Plan fédéral a pris du retard; actuellement, c'est toujours le Plan fédéral 2004-2008 qui est en vigueur étant donné que sous la précédente législature, le troisième plan n'a pas été approuvé. Le quatrième Plan reçu de la CDD est déjà obsolète, et en partie réalisé.

Het Federaal Plan is beperkt qua draagwijdte, aangezien het betrekking heeft op de acties uitgaande van de administraties. Toch mag de reeds opgelopen vertraging ons niet doen vergeten dat er een Federaal Plan moet komen, zoals vereist bij de wet.

In verband met de goedkeuring van de SDG's in 2015 (dat wil zeggen na bezorging van het voorontwerp van Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling in februari 2015) is men nu van plan te werken op basis van een analyse van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling. Aldus moeten, voor elke ministeriële bevoegdheid, de lacunes in het duurzame-ontwikkelingsbeleid worden geïdentificeerd. Op basis van de aldus in 2017 aan het licht gebrachte tekortkomingen zal een Federaal Plan worden gepresenteerd dat transversale acties tussen de administraties mogelijk zal maken.

Wat de werkingskosten betreft, preciseert de minister dat het regeerakkoord bepaalt dat de begrotingsenveloppes van de administraties moeten worden gekoppeld aan de inspanningen die de administraties leveren inzake duurzame ontwikkeling. Door de heersende begrotingskrakte is het uiterst moeilijk die oefening met de administraties te maken. De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling was daar al mee begonnen, maar de administraties tonen zeer weinig bereidheid om mee te stappen in een regeling die hen nog meer beknot in een al moeilijke budgettaire context. Ondanks alles zal deze beleidsvisie verder worden uitgediept in 2017.

— Overheidsopdrachten

De door mevrouw Muylle aangehaalde initiatieven op lokaal vlak zijn al opgenomen in de gids voor duurzame overheidsopdrachten, die geregeld met nieuwe maatregelen wordt aangevuld.

Op de vraag van de heer Nollet inzake recyclage antwoordt de minister dat de twee vorige fasen, te weten *ecodesign* en hergebruik, niet over het hoofd werden gezien.

Ze verwijst naar de brochure met 21 maatregelen ter bevordering van de circulaire economie, die ze op een persconferentie met de vice-eersteminister en minister van Werk, Economie en Consumenten, belast met Buitenlandse Handel, heeft gehouden. Ze herhaalt dat wel degelijk met de drie fasen rekening werd gehouden in de terugdringing van het gebruik van grondstoffen.

Le Plan fédéral a une portée limitée étant donné qu'il concerne des actions mises en œuvre par des administrations. Toutefois, même avec retard, il faut élaborer un Plan fédéral comme le prévoit la loi.

Étant donné l'adoption des SDG en 2015, c'est-à-dire après avoir reçu l'avant-projet de Plan fédéral en février 2015, l'idée est maintenant de travailler sur base de l'analyse qui sera faite par l'Institut fédéral pour le développement durable, pour détecter, pour chaque compétence ministérielle, les lacunes dans les politiques menées en matière de développement durable. Sur base des manquements identifiés en 2017, un Plan fédéral sera proposé qui permettra de mener des actions transversales entre les administrations.

En ce qui concerne les frais de fonctionnement, la ministre précise que l'accord de gouvernement prévoit de lier les enveloppes budgétaires des administrations aux efforts qu'elles font en matière de développement durable. Compte tenu des restrictions budgétaires actuelles, il est extrêmement difficile de faire cet exercice avec les administrations. La commission interdépartementale pour le développement durable a déjà commencé cet exercice mais force est de constater que les administrations sont particulièrement peu motivées à s'engager dans un système qui les pénalise encore plus dans un contexte budgétaire déjà difficile. L'exercice sera malgré tout poursuivi en 2017.

— Marchés publics

Les actions entreprises au niveau local dont a parlé Mme Muylle sont déjà prévues dans le guide des marchés publics qui est complété régulièrement par de nouvelles mesures.

Répondant à M. Nollet sur le recyclage, la ministre précise que les deux étapes précédentes, à savoir l'écoconception et la réutilisation, n'ont pas été oubliées.

Elle renvoie à la brochure contenant 21 mesures d'économie circulaire qu'elle a présentées en conférence de presse conjointement avec le vice-premier ministre et ministre de l'Emploi, de l'Economie et des Consommateurs. Elle précise que les trois étapes de la réduction de l'utilisation des ressources naturelles sont bien prises en compte.

— De regelgevingsimpactanalyse (RIA)

De Kafkatest en de RIA ressorteren onder de bevoegdheid van de staatssecretaris van voor Asiel en Migratie, belast met Administratieve Vereenvoudiging.

— Aanwijzing van acht ambassadeurs als SGD-voices

De aanwijzing van acht organisaties als SGD-voices gebeurde in alle onafhankelijkheid. De minister is daarin niet tussenbeide gekomen.

In het raam van *The Shift* (een platform voor duurzame ontwikkeling met ongeveer 350 ondernemingen, ngo's en andere organisaties) werden twee onafhankelijke jury's aangewezen. Een eerste jury was samengesteld uit experts inzake duurzame ontwikkeling (voor de namen: zie www.sdg.be), de tweede jury uit communicatie-experts. De beide jury's hebben acht organisaties geselecteerd die een communicatieplan hebben moeten voorstellen. Voor 2017 kregen zij als opdracht de SDG's bekend te maken in hun omgeving en onderling samen te werken (zo gaat de stad Gent actie ondernemen samen met Colruyt).

De opvolging zal ook via de website gebeuren.

Alle organisaties, alsook de particulieren, kunnen zich op de website registreren en bekendheid geven aan hun eigen initiatieven met betrekking tot een of meer van de 17 SDG's. Uiteraard houdt de administratie toezicht op het hele gebeuren. Zo mogen organisaties waarvan de activiteiten een band hebben met minstens 3 SDG's van minimum 3 verschillende P's (P = People, Planet, Profit, Partnership & Peace), een specifiek label dragen.

Eind 2017 wordt de meerwaarde van de thans aangewezen ambassadeurs geëvalueerd. Als die evaluaties positief uitvalt, zal opnieuw worden bekeken of voor 2018 andere ambassadeurs zullen worden aangewezen.

C. Replieken

De heer Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen) betwist dat duurzame ontwikkeling over abstracte angelegenheden gaat, zoals de minister beweert. Integendeel, op federaal vlak zijn concrete duurzame-ontwikkelingsmaatregelen denkbaar, bijvoorbeeld bij de NMBS, het openbaar vervoer, alsook inzake mobiliteit en CO₂-uitstoot. De regering moet inzien dat de budgetinkrimping bij de NMBS hoe dan ook een weerslag zal hebben op het klimaat, op de CO₂-uitstoot en op de volksgezondheid.

— Tests RIA

Les tests Kafka et AIR sont de la compétence du secrétaire d'État à l'Asile et la Migration, chargé de la simplification administrative.

— Désignation des 8 ambassadeurs des SGD voices

La désignation des 8 organisations en qualité de SDG voices s'est déroulée de manière indépendante. La ministre n'est pas intervenue.

Deux jury indépendants ont été désignés dans le cadre de *The Shift* (la plate-forme du développement durable qui rassemble environ 350 entreprises, ONG et autres organisations). Un premier jury était composé d'experts en développement durable (voir les noms sur le site www.sdg.be); le second jury était composé d'experts en communication. Ces deux jury ont sélectionné les 8 organisations qui ont dû présenter un plan de communication. Leur mission pour 2017 est de faire connaître les SDG dans leur entourage et de collaborer entre elles (par exemple la ville de Gand va entreprendre des actions avec Colruyt).

Le suivi sera également assuré par le biais du site web.

Toutes les organisations ainsi que des particuliers peuvent s'enregistrer sur le site web et faire connaître leurs initiatives d'engagement vis-à-vis d'une ou de plusieurs des 17 SDG. Tout cela est bien sûr contrôlé par l'administration. En effet, les organisations dont les activités sont en lien avec au moins 3 SDG de minimum 3 différents P (People, Planet, Profit, Partnership & Peace) peuvent arborer le label SDG.

Fin 2017 aura lieu une évaluation de la plus-value des ambassadeurs actuellement désignés. Si cette évaluation s'avère positive, on reconsidérera la désignation d'autres ambassadeurs en 2018.

C. Répliques

M. Jean-Marc Nollet(Ecolo-Groen) conteste que les matières liées au développement soit abstraites, comme le prétend la ministre. Au contraire, au niveau fédéral, des mesures concrètes sont possibles dans le cadre du développement durable, par exemple au niveau de la SNCB, des transports en commun, de la mobilité, des émissions de CO₂. Il faut que le gouvernement comprenne que la réduction du budget de la SNCB aura forcément des conséquences sur le climat, les émissions de CO₂ et la santé.

Wat de overheidsopdrachten betreft, had de heer Nollet liever gezien dat de minister zich ertoe zou verbinden niet alleen recyclage te bevorderen, maar ook *eodesign* en hergebruik.

De heer Damien Thiéry (MR) suggereert dat de heer Nollet zijn vraag over de NMBS aan de minister van Mobiliteit stelt.

De minister stelt de heer Nollet gerust. Ze preciseert dat duurzame ontwikkeling voor sommigen een abstract begrip is. Haar werk bestaat er bijgevolg in haar collega's ervan bewust te maken dat dit vraagstuk een zeer concrete invulling kan krijgen. Precies daarom heeft zij alle andere ministers aangeschreven om hen te vragen welke maatregelen zij al hebben genomen of denken te nemen.

De duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen behelzen niet alleen de terugdringing van de CO₂-uitstoot, maar zijn multidimensionaal. Zo heeft de minister van Mobiliteit al aangegeven zich van het vraagstuk bewust te zijn en plant hij verschillende initiatieven, met name op het stuk van mobiliteit.

Wat de gevalsstudies betreft, antwoordt de minister dat onder maatregel nr. 1 een initiatief met Agoria en bedrijven actief in de sector van de nieuwe technologieën in uitzicht wordt gesteld. Bedoeling daarvan is na te gaan hoe innoverende bedrijfsmodellen met betrekking tot de functionaliteitsconomie kunnen worden gelinkt aan een intelligenter *design* van de producten, waardoor die makkelijker kunnen worden gerepareerd. Er werden twee studies besteld over de herstelbaarheid van de producten en over de revalorisatie van de componenten, volgens de schaal van Lansink (preventiebeginselen). Al die initiatieven zullen worden uitgevoerd in samenwerking met de bedrijven. Voorts wordt met de recyclagebedrijven nagedacht over de ingezamelde producten die ze niet uit elkaar kunnen halen. Op die manier kan worden bepaald hoe een intelligenter *design* een product makkelijker herstelbaar maakt of hoe sommige producten beter kunnen worden gevaloriseerd.

Tot slot wordt in samenwerking met het kabinet van de minister van Werk, Economie en Consumenten, een studie uitgevoerd over de ingebouwde veroudering, teneinde tot beter geconcieerde producten te komen.

De heer Michel de Lamotte (cdH) vraagt de minister of de eerste minister haar initiatieven ter bevordering van de duurzame ontwikkeling steunt. Als hij de door de regering genomen maatregelen beschouwt, bijvoorbeeld die inzake volksgezondheid (en inzonderheid tabak), heeft hij de indruk dat duurzame ontwikkeling geen regeringsprioriteit is.

En ce qui concerne les marchés publics, M. Nollet aurait souhaité que la ministre s'engage à tenir compte non seulement du recyclage mais aussi de l'écoconception et de la réutilisation.

M. Damien Thiéry (MR) suggère à M. Nollet de poser sa question sur la SNCB au ministre de la Mobilité.

La ministre tient à rassurer M. Nollet. Elle précise que le développement durable peut paraître abstrait pour certains. Tout son travail consiste dès lors à sensibiliser ses collègues aux aspects concrets de la problématique. C'est la raison pour laquelle elle a écrit à tous les autres ministres pour leur demander quelles mesures ils avaient déjà prises ou envisageaient de prendre.

Les objectifs de développement durable ne concernent pas uniquement les émissions de CO₂ mais ils sont pluridimensionnels. Ainsi, le ministre de la Mobilité s'est dit sensible à la problématique et il envisage diverses actions, notamment sur le plan de la mobilité.

En ce qui concerne les études de cas, la ministre répond que dans la mesure n° 1, un travail est prévu avec Agoria et des entreprises de nouvelles technologies pour voir comment des *business models* innovants d'économie de la fonctionnalité peuvent être mis en lien avec un design plus intelligent des produits qui permette une meilleure réparabilité. Deux études ont été commandées sur la réparabilité des produits et sur la valorisation des composants selon l'échelle de Lansink (principes de prévention). Tous ces travaux seront réalisés en lien avec les entreprises. Un travail est également mené avec les recycleurs qui reçoivent des produits qu'ils ne savent pas décomposer. Ce travail permettra d'identifier comment une conception plus intelligente permet une meilleure réparation ou une meilleure valorisation de certains produits.

Enfin, une étude est menée en collaboration avec le cabinet du ministre de l'Emploi, de l'Economie et des Consommateurs, sur l'obsolescence programmée pour aboutir à une meilleure conception des produits.

M. de Lamotte (cdH) demande à la ministre si le Premier ministre la soutient dans ses actions en faveur du développement durable. A la lumière des mesures prises, par exemple en matière de santé publique (et en particulier le tabac), il a l'impression que le développement durable n'est pas une priorité pour ce gouvernement.

De minister suggereert de heer de Lamotte daarover vragen te stellen aan haar collega-ministers. Zelf laat ze weten dat de eerste minister haar in al haar projecten steunt.

La ministre suggère à M. de Lamotte d'interroger ses collègues ministres. Elle lui confirme que le Premier ministre la défend dans tous ses projets.

B. MILIEU**I. — INLEIDENDE UITEENZETTING VAN MEVROUW MARIE CHRISTINE MARGHEM, MINISTER VAN ENERGIE, LEEFMILIEU EN DUURZAME ONTWIKKELING**

Mevrouw Marie Christine Marghem, minister van Energie, Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling, verwijst, bij wijze van inleidende uiteenzetting, naar de tekst van haar beleidsnota (DOC 54 2111/012).

II. — BESPREKING**A. Vragen van de leden**

De heer Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen) wenst te kunnen beschikken over de op bladzijde 34 van de beleidsnota vermelde roadmap, die de maatregelen bevat die ervoor zorgen dat het Europees actieplan wordt vertaald naar de Belgische context.

De heer Nollet is blij met het – positieve – initiatief van de minister om een nationaal debat te organiseren over de koolstofprijs en, vooral, om vanaf 2017 met concrete maatregelen naar buiten te komen.

De spreker vraagt zich af hoe de minister de Federale Milieu-inspectie denkt te versterken.

Tot slot wil hij weten hoever het staat met de opvolging van de aanbevelingen van de “Dieselgate”-commissie, of dan toch de 59 aanbevelingen die onder de bevoegdheid van de minister vallen.

De heer Dirk Janssens (Open Vld) vindt dat de minister een degelijke beleidsnota heeft opgesteld. Hoewel er nog veel werk aan de winkel is, vormt de nota een goed uitgangspunt.

Wat de circulaire economie betreft, bevat de nota interessante werklijnen voor 2017. De heer Janssens kondigt aan dat zijn fractie de initiatieven van de minister zal steunen, maar vraagt wel dat zij bijzondere aandacht zou besteden aan de administratieve werklast voor de ondernemingen en de cliënten. In dat verband schuift de minister op bladzijde 34 van haar beleidsnota *ecodesign* naar voren en formuleert zij het voornemen om herstelbaarheidscriteria te definiëren op grond van gevalsstudies. De heer Janssens vraagt om welke concrete gevallen het gaat.

B. ENVIRONNEMENT**I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME MARIE CHRISTINE MARGHEM, MINISTRE DE L'ENERGIE, DE L'ENVIRONNEMENT ET DU DÉVELOPPEMENT DURABLE**

Mme Marie Christine Marghem, ministre de l'Energie, de l'Environnement et du Développement durable, renvoie, pour son exposé introductif, au texte de la note de politique générale (DOC 54 2111/012).

II. — DISCUSSION**A. Questions des membres**

M. Jean-Marc Nollet (Ecolo-Groen) demande à pouvoir disposer de la feuille de route mentionnée à la page 34 de la note de politique, reprenant les mesures visant à traduire en Belgique le plan d'action de l'Union européenne.

M. Nollet se réjouit de l'initiative positive prise par la ministre d'organiser un débat national sur le prix du carbone et surtout de proposer des mesures concrètes dès 2017.

L'intervenant demande de quelle manière la ministre envisage de renforcer l'Inspection fédérale de l'Environnement.

Enfin, il demande où en est le suivi des recommandations de la commission “Dieselgate”, du moins celles des 59 recommandations qui concernent les compétences de la ministre.

M. Dirk Janssens (Open Vld) est d'avis que la ministre a rédigé une bonne note de politique générale. Bien qu'il y ait encore beaucoup de travail à faire, la note constitue un bon point de départ.

En ce qui concerne l'économie circulaire, la note met en avant des pistes intéressantes pour 2017. M. Janssens souligne que son groupe soutiendra les initiatives de la ministre mais demande cependant une attention particulière pour la charge administrative des entreprises et des clients. A cet égard, la ministre met en avant l'écoconception des produits et prévoit de définir des critères de réparabilité sur base d'études de cas (p.34). M. Janssens demande de quels cas concrets il s'agit.

Hoe denkt de minister de federale overheid een concrete rol te doen spelen in de uitbouw van de biomassaketen?

Welke acties heeft de minister in overleg met de gewesten genomen met het oog op een verbod op plastic zakken?

De heer Damien Thiéry (MR) vraagt of de minister rekening heeft gehouden met de in januari 2016 aangenomen resolutie betreffende de strijd tegen de illegale houthandel (DOC 54 1260/001).

Welke maatregelen werden tot dusver genomen om biociden minder beschikbaar te maken?

De heer Daniel Senesael (PS) dankt de minister voor haar overzichtstabel in verband met het gevolg dat aan de resoluties werd gegeven.

Wat het Klimaat- en Energiepakket 2013-2020 betreft, vernam de heer Senesael graag of de Raad van State een advies heeft uitgebracht over het samenwerkingsakkoord en, zo ja, wat de strekking daarvan is. Tegen wanneer kan een samenwerkingsakkoord worden verwacht, dat dan in het Parlement kan worden besproken? Welke maatregelen moeten op regeringsniveau en op parlementair niveau nog worden goedgekeurd om uitvoering te geven aan de federale beleidsopties en maatregelen waartoe in de *burdensharingsovereenkomst* werd besloten?

Overeenkomstig het Klimaat- en Energiepakket 2020-2030 moet de uitstoot in de niet-ETS-sectoren tegen 2030 met 30 % dalen ten opzichte van het niveau van 2005. België moet zijn deel van het werk doen, in het raam van een evenwicht met zijn Europese partners. De Europese Commissie stelt voor dat België zijn uitstoot tegen 2030 met 35 % terugdringt. Hoe staat het met de intra-Belgische onderhandelingen die in DGE-verband over dit voorstel van de Commissie worden gevoerd?

In het kader van het post-2020-beleid stelt de Europese Commissie ook voor om het Europese streefcijfer inzake energie-efficiëntie vast te stellen op 30 % tegen 2030. Dat streefcijfer bedroeg twee jaar geleden nog 27 %, zodat de Commissie haar ambitieniveau heeft verhoogd. Volgens de Europese Commissie zou dit nieuwe streefdoel een besparing moeten mogelijk maken van 70 miljard euro op de Europese factuur voor de invoer van fossiele brandstoffen, de productie van rijkdommen in Europa met 130 miljard vermeerderen en ongeveer 400 000 arbeidsplaatsen creëren. Wat is het standpunt van de minister over de door de Europese Commissie voorgestelde doelstelling van 30 % energie-efficiëntie?

De quelle manière la ministre entend-elle concrètement faire jouer un rôle au fédéral dans le développement de la biomasse?

Quels sont les actions entreprises par la ministre en concertation avec les Régions pour l'interdiction des sacs plastiques?

M. Damien Thiéry (MR) demande si la ministre a tenu compte de la résolution adoptée en janvier 2016 à la Chambre visant à lutter contre le commerce illégal du bois (voir DOC 54 1260/001)

Quelles mesures ont été prises jusqu'à présent pour limiter l'accès aux produits biocides?

M. Daniel Senesael (PS) remercie la ministre pour son tableau de suivi des résolutions.

En ce qui concerne le paquet Climat/Energie 2013-2020, M. Senseael voudrait savoir si l'accord de coopération a fait l'objet d'un avis du Conseil d'État et, si oui, quel en est le contenu de cet avis? Quand peut-on espérer recevoir l'accord de coopération pour en débattre au Parlement? Quelles sont les mesures encore à prendre au niveau du gouvernement ou du parlement pour mettre en œuvre les politiques et mesures fédérales qui ont été décidées dans le cadre de l'accord Burdensharing?

En ce qui concerne le paquet Climat/Energie 2020-2030, l'objectif de réduction est fixé à 30 % d'ici 2030 par rapport au niveau de 2005 pour les secteurs non-ETS. La Belgique doit assumer sa part de l'effort dans le cadre d'un équilibre avec ses partenaires européens. La Commission européenne propose que la Belgique réduise de 35 % ses émissions d'ici 2030. Où en sont les négociations intra-belge en DGE sur cette proposition de la commission?

Toujours dans le cadre post-2020, la Commission européenne propose de fixer l'objectif d'efficacité énergétique de l'Europe à 30 % pour 2030. Le niveau d'ambition de la Commission est donc revu à la hausse car cet objectif avait été fixé à 27 % il y a deux ans. Selon la commission européenne, ce nouvel objectif devrait faire économiser 70 milliards d'euros sur la facture européenne d'importation d'énergies fossiles, doper la production de richesses en Europe de 130 milliards, créer quelque 400 000 emplois. Quelle est la position de la ministre sur cet objectif de 30 % d'efficacité énergétique proposé par la Commission européenne?

De minister kondigt ook aan dat voor de periode 2021-2030 een geïntegreerd Nationaal Klimaat-Energieplan wordt opgesteld. Welke voorwaarden stelt Europa in dit verband, onder meer wat het tijdpad en de inhoud betreft? Hoe zal dit Plan zich verhouden tot het in uitzicht gestelde energiepact, dat voortdurend op de lange baan wordt geschoven?

Het klimaatresponsabiliseringssmechanisme werd opgenomen in de bijzondere financieringswet met betrekking tot de Zesde Staatshervorming. Het is nog niet operationeel. Wanneer zal dit effectief het geval zijn? Welke eventuele hindernissen moeten nog worden overwonnen?

De minister kondigt in haar beleidsnota aan dat ze wil inzetten op de circulaire economie. De heer Senesael geeft aan dat zijn fractie haar zal steunen. Hij vraagt welke initiatieven de minister met haar collega's in de regering zal nemen om een productbeleid te voeren dat ingebouwde veroudering en het gebruik van niet-herbruikbare materialen tegengaat? De minister geeft ook aan dat ze de circulaire economie een plaats wil geven in de overheidsopdrachten; welke concrete maatregelen zullen in dit kader worden genomen?

Het Bijenplan, dat in oktober 2012 is begonnen en eind 2014 afliep, was het federale antwoord op de alarmerende sterfte van de huisbijen en wilde bijen. De minister kondigt in haar nota initiatieven aan om de bijensterfte te blijven bestrijden. Welk budget zal hiervoor worden vrijgemaakt?

De heer Michel de Lamotte (cdH) vindt de oprichting van een klimaatagentschap, om met de ander bestuursniveaus samen te werken en het middenveld te informeren, een interessant gegeven. Dit agentschap zou ook een klimaatexpertise bezitten op Belgisch niveau, met een gedeelde bevoegdheid voor de federale overheid en de gewesten. Wat denkt de minister daarvan?

De spreker herinnert eraan dat Wallonië een verbod op het gebruik van plastic wegwerpzakjes heeft uitgevaardigd. Hoe zit het daarmee op federaal niveau? De minister opperde de mogelijkheid om in een minimumprijs te voorzien, wat een ontraden effect zou moeten hebben; werd een dergelijke prijs vastgesteld? Is er overleg gepleegd over de uitzondering voor primaire verpakkingen?

Tot slot vraagt de heer de Lamotte welke transversale maatregelen de federale regering heeft genomen om de onkruidverdelger glyphosaat te verbieden.

La ministre annonce aussi l'élaboration du Plan national intégré Climat-Energie (PNEC) pour la période 2021-2030. Quelles sont les exigences européennes par rapport à ce plan en termes de timing et de contenu notamment? Comment ce Plan va-t-il s'articuler avec le "pacte énergétique" qui est annoncé (mais sans arrêt reporté)?

Le mécanisme de responsabilisation en matière climatique a été introduit dans la loi spéciale de financement pour la 6e réforme de l'État; il n'est pas encore opérationnel. Où en est la mise en place effective de ce mécanisme? Quels sont les éventuels obstacles encore à franchir?

Dans sa note, la ministre annonce sa volonté de favoriser le développement de l'économie circulaire. A cet égard, M. Senesael déclare que son groupe la soutiendra. Il souhaiterait savoir quelles actions la ministre va entreprendre avec ses collègues du gouvernement en ce qui concerne l'obsolescence programmée ou la politique de produits pour réduire l'utilisation de matériaux non recyclables? La ministre annonce également vouloir intégrer l'économie circulaire dans les marchés publics; quelles sont les mesures concrètes envisagées dans ce cadre?

Lancé en octobre 2012 et terminé fin 2014, le Plan Abeilles a été la réponse fédérale au constat alarmant du déclin des abeilles domestiques et sauvages. La ministre annonce dans sa note des initiatives pour continuer à lutter contre la mortalité des abeilles. Quels sont les budgets qui seront alloués pour cette politique?

M. Michel de Lamotte (cdH) considère que la création d'une agence climat est une option intéressante pour travailler avec les autres niveaux de pouvoirs et en informer la société civile. En outre, cette agence disposerait d'une expérience en matière climatique à l'échelle belge, encadrée par les entités fédérale et régionales. Qu'en pense la ministre?

L'intervenant rappelle que la Wallonie a décrété l'interdiction des sacs plastiques à usage unique. Qu'en est-il au niveau fédéral? la ministre a évoqué la fixation d'un prix minimum dissuasif; ce prix a-t-il été fixé? Une concertation a-t-elle eu lieu sur l'exception pour les emballages primaires?

Enfin, M. de Lamotte demande quelles mesures transversales ont été prises par le gouvernement fédéral pour interdire le glyphosate.

Mevrouw Nathalie Muylle (CD&V) vraagt welke concrete maatregelen de minister overweegt teneinde de emissies van primaire microplastics in het leefmilieu te beperken. De Senaat heeft een resolutie aangenomen waarin gevraagd werd het gebruik van deze stoffen in cosmetica te beperken. Is de minister van plan hierover een bewustmakingscampagne te lanceren?

De spreekster wijst erop dat Vlaanderen een zeer strenge regelgeving inzake pesticiden heeft aangenomen. De lokale overheden worden uitgenodigd biologische herbiciden te gebruiken. Daarvoor is echter de toestemming van de federale overheid nodig. Is de minister bereid de toestemming voor het gebruik van deze producten in overweging te nemen?

In de beleidsnota komt het Stookoliefonds niet meer ter sprake. In 2013 hadden de federale overheid en de gewesten een akkoord gesloten om vanaf 2015 maatregelen te nemen om de vervuiling veroorzaakt door stookolietanks tegen te gaan.

Quid wat de uitvoering van dit akkoord betreft?

B. Antwoorden van de minister

— Roadmap

De *roadmap* met de maatregelen om het actieplan van de Europese Unie in België om te zetten, is bij de door de minister uitgedeelde brochure gevoegd.

— Koolstofprijs

De minister zal in 2017 een rondetafel over de koolstofprijs in de niet-ETS sectoren organiseren met vertegenwoordigers van het verenigingsleven, de administratie en de bedrijfswereld, om van gedachten te wisselen en concrete maatregelen te nemen.

— CITES-inspecteurs (Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten)

Momenteel zijn er twee inspecteurs belast met het toezicht op de CITES-handel in België, wat sterk onvoldoende is. Twee inspecteurs zullen op tijdelijke basis in dienst worden genomen via het Grondstoffenfonds, dankzij middelen afkomstig van verkopen en inbeslagneming. Anderhalve inspecteur zal structureel worden aangetrokken met budgettaire middelen van de FOD. Eind 2017 zullen er dus in totaal 5,5 inspecteurs zijn in plaats van 2.

Mme Nathalie Muylle (CD&V) demande quelles sont les mesures concrètes envisagées par la ministre pour limiter les émissions de micro-plastiques primaires dans l'environnement. Une résolution adopté au Sénat demandait de limiter ces substances dans les cosmétiques. La ministre envisage-t-elle une campagne de sensibilisation sur ce sujet?

Mme Muylle rappelle que la Flandre a adopté une réglementation très sévère en matière de pesticides. Les pouvoirs locaux sont invités à utiliser des herbicides biologiques. Toutefois, l'utilisation de ces herbicides nécessite une autorisation du fédéral. La ministre est-elle disposée à envisager d'autoriser ces produits?

La note de politique ne mentionne plus le Fonds mazout. En 2013, un accord avait été conclu entre le fédéral et les Régions pour prendre des mesures pour lutter contre la pollution provoquée par les citernes de mazout à partir de 2015.

Qu'en est-il de l'exécution de cet accord?

B. Réponses de la ministre

— Feuille de route

La feuille de route contenant les mesures visant à traduire en Belgique le plan d'action de l'Union européenne se trouve en annexe de la brochure distribuée par la ministre.

— Prix carbone

La ministre va organiser une table ronde sur le prix du carbone dans les secteurs NON ETS en 2017 avec des intervenants du monde associatif, de l'administration et des entrepreneurs afin de mener une réflexion et d'aboutir à des mesures concrètes.

— Inspecteurs CITES (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*).

Il y a actuellement deux inspecteurs pour contrôler le commerce CITES au niveau de la Belgique, ce qui est nettement insuffisant. Deux inspecteurs seront engagés temporairement sur le Fonds des matières premières en utilisant l'argent de ventes et de saisies. Un inspecteur et demi sera engagé structurellement sur l'enveloppe du SPF. Il y aura donc fin 2017 un total de 5,5 inspecteurs au lieu de 2.

Wat de invasieve uitheemse soorten betreft, zal het samenwerkingsakkoord dat deze zomer is aangenomen door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu, ten uitvoer worden gebracht zodra de wetgevende procedure is afgerond. Bedoeling is dat een wetenschapper in 2017 op het nationaal wetenschappelijk secretariaat zal werken in afwachting dat de verschillende parlementen hun goedkeuring geven.

De minister verwijst naar de antwoorden die ze heeft gegeven op schriftelijke vragen in de commissie in verband met het aantal inspecteurs.

— COP 21 en *burden sharing*

Alle betrokken ministers hebben het samenwerkingsakkoord ondertekend. De tekst zal eind 2016 voor advies naar de Raad van State worden overgezonden om vervolgens in de eerste helft van 2017 in de respectieve parlementen te worden besproken.

Een in het Senaat aangenomen resolutie over dit onderwerp zal als basis dienen.

Wat het pakket 2021-2030 betreft, wanneer de Europese Commissie zich heeft uitgesproken over de door België te realiseren niet-ETS-inspanning (min 35 %), kan worden begonnen met het regelen van de *burden sharing* (verdeling van de inspanningen tussen de federale overheid en de Gewesten) 2021-2030. De minister onderstreept dat de *burdensharing* moeilijker concrete naleving zal kunnen krijgen dan het pakket 2013-2020.

— Nationaal Klimaat- en Energieplan

Bij de opmaak van een geïntegreerd nationaal plan Klimaat en Energie voor de periode 2021-2030, dat in het energie-uniebeleid moet passen, moeten de Europese dimensies worden opgenomen. Het Europese beleid richt zich in toenemende mate op de integratie van de aspecten energie en klimaat. De minister zal erop toezien dat zo gauw mogelijk begonnen wordt met de hiertoe benodigd samenwerking met de Gewesten om dit plan tegen eind 2017 te kunnen voltooien, het voor advies voor te leggen aan de *stakeholders* en aan de burgers en het aan de Europese instanties ter kennis te stellen.

Het zou mogelijk moeten zijn de Europese Unie in 2018 een ontwerptekst en in 2019 een definitieve tekst te bezorgen. Dit plan zal als leidraad fungeren voor het Belgische klimaat- en energiebeleid voor de periode 2021-2030, zodat ons land zijn Europese en internationale verplichtingen ter zake kan nakomen.

En ce qui concerne la finalisation de la procédure concernant les espèces exotiques et envahissantes, l'accord de coopération adopté cet été par la conférence interministérielle de l'environnement, sera mise en œuvre dès la finalisation de la procédure législative, il est prévu qu'un scientifique travaillera au secrétariat national scientifique en 2017 en attendant l'approbation par les différents parlements.

La ministre renvoie aux réponses qu'elle a fournies à des questions écrites en commission sur le nombre d'inspecteurs.

— Cop 21 et burdensharing

L'accord de coopération a été signé par tous les ministres concernés. Le texte sera envoyé pour avis au Conseil d'État fin 2016 pour être débattu au sein des parlements respectifs dans le courant du 1er semestre 2017.

La base de travail sera une résolution adoptée au Sénat en cette matière.

En ce qui concerne le paquet 2021-2030, lorsque la Commission européenne se sera prononcée sur le pourcentage non ETS (moins 35 %) d'efforts fixés pour la Belgique, le travail sur le *burdensharing* (partage des efforts entre le Fédéral et les Régions) 2021-2030 pourra commencer. La ministre souligne que les efforts à accomplir en matière de *burdensharing* seront plus difficiles à concretiser que le paquet 2013-2020.

— Plan national climat-énergie

L'établissement d'un plan national intégré climat-énergie pour la période 2021-2030, qui est requis par l'Union européenne dans le cadre de l'énergie, devra intégrer les dimensions européennes. La politique européenne est de plus en plus orientée vers une intégration des aspects énergie et climat. La ministre veillera à ce que les travaux soient menés avec les Régions à ce propos le plus rapidement possible afin de pouvoir disposer de ce plan fin 2017, de le soumettre pour avis aux *stakeholders* et aux citoyens et de le communiquer aux instances européennes.

Le projet de texte devrait pouvoir parvenir à l'Union européenne en 2018 et le texte définitif en 2019. Ce plan constituera le fil rouge de la politique belge en matière de climat et d'énergie pour les années 2021-2030 en vue d'honorer ses obligations européennes et internationales en cette matière.

De opmaak van dit plan is een bijzonder ambitieuze uitdaging, rekening houdend met het geïntegreerde en nationale aspect ervan in het zeer complexe Belgisch institutioneel kader.

— Energiepact

De Gewesten waren in eerste instantie niet bereid mee te werken aan een federaal energiepact, maar eind 2016 hebben ze uiteindelijk beslist om hun steentje bij te dragen aan een interfederaal en visionair energiepact. Elk gewest heeft haar visie uiteengezet. Op 2 december 2016 heeft de minister uiteindelijk transmissienetbeheerder Elia ermee belast een studie te doen naar de adequatie- en flexibiliteitsbehoeften voor de periode 2017-2027. Op basis van de vele opmerkingen van de stakeholders, samengevat door de administratie, werd in 2016 een bijkomende studie gevraagd aan Elia, op grond waarvan de minister een oriëntatielijst heeft opgesteld over het beheer van de vraag, de opslag en de eventuele instelling van een vergoedingsmechanisme voor capaciteit voor alle vormen van energieproductie.

De minister zal een ontmoeting hebben met haar collega's van de gewestregeringen om van gedachten te wisselen over hun visie op de energietransitie.

— Expertisecentrum voor het klimaat

Op 7 december 2016 heeft de Nationale Klimaatcommissie vergaderd over het nationaal Plan waarvan een van de maatregelen de oprichting van een expertisecentrum voor het klimaat betreft. Een van de agendapunten was het Nationaal Klimaatagentschap. De minister is niet tegen een dergelijk expertisecentrum maar ze wil voorkomen dat om de haverklap nieuwe organen het licht zien. Aangezien er al een Nationale Klimaatcommissie bestaat, betwijfelt ze of het centrum een doorslaggevend element kan zijn voor het onderling afstemmen van het federaal en het gewestbeleid. Het valt moeilijk te begrijpen waarom België een klimaatbeleid heeft willen vastleggen dat geen grenzen kent. Terwijl de Nationale Klimaatcommissie van mening is dat een expertisecentrum voor het klimaat een interessante vector kan zijn om de noodzakelijke impuls te geven, meer bepaald in het raam van de *burdensharing*-beslissingen, ziet de minister daar geen enkel probleem in.

— Biomassa

Van ons verbruik is 30 % afkomstig van biomassa. Biomassa is een gewestbevoegdheid, maar voor het op de markt brengen is de Federale Staat bevoegd. De bedoeling is administratief onderzoek te doen naar de stromen, de invloeden en de rol van de Federale Staat bij het verrekenen van biomassa.

Le développement de ce plan est un défi particulièrement ambitieux compte tenu de son caractère intégré et national dans le cadre institutionnel particulièrement complexe de la Belgique.

— Le pacte énergétique

Si dans un premier temps, les Régions n'ont pas voulu travailler à un pacte énergétique fédéral, elles ont finalement décidé, fin 2016, de collaborer à un pacte énergétique interfédéral et visionnaire. Chaque Région a développé sa vision. Finalement, le 2 décembre dernier, la ministre a commandé une étude à Elia, le gestionnaire du réseau de transport, sur les besoins en adéquation et en flexibilité pour les années 2017 à 2027. Sur base des nombreuses remarques des stakeholders, synthétisées par l'administration, une étude complémentaire a été demandée à Elia en 2016 sur base de laquelle la ministre a rédigé une note d'orientation sur la gestion de la demande, le stockage ainsi que sur l'éventuelle installation dans notre pays d'un mécanisme de rémunération de capacités pour toutes les productions d'énergie.

La ministre rencontrera ses collègues régionaux pour partager leur vision sur la transition énergétique.

— Le centre d'excellence pour le climat

Ce jour, le 7 décembre 2016, une réunion a lieu à la Commission Nationale Climat sur le Plan national dont une des mesures concerne la création d'un Centre d'excellence pour le climat. La ministre n'est pas contre la création d'un tel centre mais elle veut éviter la multiplication d'organes à l'envi. Etant donné qu'il existe déjà une Commission nationale Climat, elle doute que la création d'un centre d'excellence soit un élément d'impulsion décisif pour la coordination des différentes politiques fédérale et régionale. Il est difficile de comprendre pourquoi la Belgique a voulu cloisonner une politique climatique qui ne connaît pas de frontières. Si la Commission nationale Climat estime qu'un centre d'excellence peut être un vecteur intéressant pour donner l'impulsion nécessaire notamment dans le cadre des décisions *burdensharing*, la ministre n'y voit aucun problème.

— La biomasse

30 % de notre consommation de matière est issue de la biomasse. La biomasse est une compétence régionale mais la mise sur le marché est une compétence fédérale. L'objectif est de faire une étude administrative des flux, des impacts et du rôle du fédéral dans cette prise en compte de la biomasse.

— Plastic zakken

Bij het aantreden van de minister was op gewestelijk vlak nog niets beslist.

Aangezien het op de markt brengen een federale bevoegdheid is, heeft de Federale Staat overwogen een maatregel te nemen in verband met plastic zakken. Er werd overleg opgestart met de diverse betrokken actoren. Het debat is moeilijk. Aangezien het Waals Gewest een verbod heeft uitgevaardigd op het gebruik van plastic zakken, heeft het geen nut het op de markt brengen ervan te verbieden. De andere gewesten hebben nog geen beslissing genomen. Het overleg gaat voort, tot tevredenheid van alle partijen.

— Microplastics

De minister onderhandelt momenteel met de staatssecretaris voor Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee, alsook met de federatie van fabrikanten en verdelers van detergентen en cosmetica om een beleid inzake microplastics uit te werken. Het was de wens van de minister dat in de maand december elke dag in het teken zou staan van een duurzame-ontwikkelingsdoel. Zo was 4 december gewijd aan de strijd tegen microplastics in de oceanen. Indien er niets wordt gedaan, zal de massa microplastics over enkele jaren groter zijn dan de massa dieren die er leven.

— Pesticiden en biologische herbiciden

Het beleid inzake pesticiden behoort tot de bevoegdheden van de minister van Landbouw.

Binnen de categorie van de herbiciden wordt een onderscheid gemaakt tussen biociden (bevoegdheid van de minister van Milieu) en fytofarmaceutische producten (bevoegdheid van de minister van Landbouw). Herbiciden zijn fytofarmaceutische producten.

Producten die op Europees niveau niet zijn toegestaan, mogen evenmin in België worden toegestaan. In de eerste plaats moet dus worden nagegaan of de vereiste machtigingen op Europees niveau bestaan alvorens producten op de Belgische markt beschikbaar kunnen worden gesteld.

— Biociden

De minister heeft enorm veel klachten ontvangen over het gesloten circuit dat helemaal in het begin van de regeerperiode ten uitvoer is gelegd. Zoals de beleidsnota vermeldt (DOC 54 2111/012, blz. 35), zullen de diensten de uitvoering van het gesloten circuit in 2017 voortzetten

— Les sacs plastiques

Lorsque la ministre est entrée en fonction, rien n'avait encore été décidé au niveau régional.

La mise sur le marché est une compétence fédérale, c'est la raison pour laquelle le fédéral a envisagé de prendre une mesure pour les sacs plastiques. Une concertation a été engagée avec les différentes parties prenantes. Le débat est difficile. Etant donné que la Région wallonne a décrété une interdiction d'usage des sacs plastiques, il ne sert à rien d'interdire leur mise sur le marché. Les autres régions n'ont pas encore pris de décision. La concertation continue jusqu'à satisfaction de toutes les parties.

— Les microplastiques

La ministre est en négociation avec son collègue pour la Lutte contre la fraude fiscale et la Mer du Nord, ainsi qu'avec la fédération des détergents et cosmétiques afin d'élaborer une politique pour les microplastiques. La ministre a voulu que chaque jour du mois de décembre soit lié à un objectif de développement durable. C'est ainsi que le 4 décembre a été dédié à la lutte contre les microplastiques dans les océans. Si l'on ne fait rien, dans quelques années, la masse des microplastiques sera plus importante que la masse des animaux qui y vivent.

— Les pesticides et les herbicides biologiques

La politique en matière de pesticides ressort aux compétences du ministre de l'Agriculture.

Dans la catégorie des herbicides, on distingue d'une part, les biocides (compétence de la ministre de l'environnement) et, d'autres part les produits phytopharmaceutiques (compétence du ministre de l'Agriculture). Les herbicides sont des produits phytopharmaceutiques.

Les produits qui ne sont pas autorisés au niveau européen, ne peuvent pas l'être non plus au niveau belge. Il faut donc d'abord bien vérifier si les autorisations existent au niveau européen pour que les produits puissent être disponibles sur le marché belge.

— Les biocides

La ministre a reçu énormément de plaintes sur le circuit fermé mis en œuvre au tout début de la législature. Comme le mentionne la note de politique (DOC 54 2111/0&é, p.35), en 2017, les services continueront la mise en œuvre du circuit fermé en fonction des

naargelang van de wijzigingen die aangebracht werden in het koninklijk besluit van 8 mei 2014, teneinde diens werking "user friendly" te maken.

— Glyfosaat

Glyfosaat valt onder de bevoegdheid van de minister van Landbouw.

— Bodemsanering

De minister verwijst naar beleidsnota "Energie" (DOC 54 2111/012, blz. 15), die momenteel wordt besproken in de commissie voor het Bedrijfsleven.

De minister heeft de opdracht voor een juridisch onderzoek gegeven om te achterhalen welke de verantwoordelijkheden van elk beleidsniveau waren inzake bevoegdheden en financiering. BOFAS (bodemsaneringsfonds voor tankstations) is immers een federaal fonds, terwijl PREMAS een gewestelijk fonds is. Het idee is de bijdrage ten laste van de tankstationeigenaars vanaf 2017 af te schaffen, zodat het BOFAS-fonds niet langer zal worden gestijfd. Er zit evenwel nog geld in dat fonds. Sommige ministers zijn van mening dat de tankstations die niet op het saneringsbeleid hebben kunnen intekenen, daartoe een tweede kans moeten krijgen; de bedoeling daarvan zou zijn het fonds te gebruiken voor federaal beleid.

Mocht de regering daartoe beslissen, dan zal het saldo van het BOFAS-fonds naar het PREMAS-fonds worden overgeheveld, teneinde de gewestelijke beleidsmaatregelen in deze aangelegenheid voort te zetten.

— Bijn

Het federaal bijenplan is een gemeenschappelijk plan van de ministers van Milieu, Landbouw en Volksgezondheid. De minister van Milieu heeft 100 000 euro vrijgemaakt voor de financiering van een onderzoek naar de impact van chemische producten op bestuivende insecten. De diensten van DG Milieu coördineren alle vergaderingen en werkgroepen.

— Resolutie inzake illegaal hout

De minister verwijst naar de als bijlage 1 opgenomen follow-up tabel voor de door de Kamer aangenomen resolutie.

modifications apportées à l'arrêté royal du 8 mai 2014, afin de rendre son fonctionnement plus convivial.

— Le glyphosate

Le glyphosate relève de la compétence du ministre de l'Agriculture.

— Assainissement des sols

La ministre renvoie à sa note de politique générale "Energie" (DOC 54 2111/012, p.15) qui est en cours d'examen en commission de l'Economie.

La ministre a commandé une étude juridique pour savoir quelles étaient les responsabilités, en termes de compétences et de financement, de chaque niveau de pouvoir. En effet, BOFAS (Fonds d'assainissement des sols des stations-service) est un fonds fédéral et PREMAS est un fonds régional. L'idée est de supprimer la cotisation à charge des pétroliers à partir de 2017 de sorte que le Fonds BOFAS ne sera plus alimenté. Or, il reste encore de l'argent dans ce fonds. Certains ministres sont d'avis que les stations d'essence qui n'ont pas réussi à s'inscrire dans la politique d'assainissement doivent avoir une seconde chance de le faire; le but étant d'utiliser le fonds pour une politique fédérale.

Si le gouvernement en décide ainsi, le solde du Fonds BOFAS sera transféré vers le fonds PREMAS afin de poursuivre les politiques régionales en cette matière.

— Les abeilles

Le Plan fédéral Abeilles est un plan commun des ministres de l'Environnement, de l'Agriculture et de la Santé publique. La ministre de l'Environnement a débloqué 100 000 euros pour financer une étude sur l'impact des produits chimiques sur les polliniseurs. Les services de la DG Environnement s'occupent de la coordination de toutes les réunions et des groupes de travail.

— Résolution sur le bois illégal

La ministre renvoie au tableau en annexe 1 reprenant le suivi des résolutions adoptées par la Chambre.

— Dieselgate

De aanbevelingen van de Dieselgate-commissie worden momenteel geëvalueerd. Aan de commissie zal een follow-up tabel worden voorgelegd.

— Ingebouwde veroudering

In samenspraak met de FOD Economie wordt onderzoek gedaan om ingebouwde veroudering te definiëren, het probleem te beschrijven en oplossingen voor te stellen.

Op basis van de bevindingen van dat onderzoek zullen initiatieven worden genomen.

— COP21

Zie de als bijlage 2 opgenomen opvolgingstabel voor de resolutie.

— Fonds Klimaatresponsabilisering

Er is voorzien in inkomsten uit dat fonds voor de Federale Staat voor de periode 2013-2020. Het gaat om een bedrag van 9 tot 14 miljoen euro per jaar.

De bijzondere financieringswet die werd aangenomen bij de Zesde Staatshervorming, bepaalt dat de bonus uit dat fonds voor de jaren 2013 tot 2020 toebehoort aan de gewesten. Die bonus werd berekend in 2015 en zal voor het eerst worden betaald in 2017. Van de 13,9 miljoen euro aan ontvangsten voor 2015 zal 11 510 000 euro moeten worden overgeheveld naar de gewesten. Er wordt in bonussen voorzien tot 2022; wat het saldo betreft, zal later een beslissing moeten worden genomen.

C. Advies

Met 9 stemmen tegen 2 brengt de commissie een gunstig advies uit over sectie 25 – FOD Volksgezondheid (*partim*: Milieu en Duurzame Ontwikkeling) van het wetsontwerp houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2017.

De rapporteur,

Daniel SENESUEL

De voorzitter,

Muriel GERKENS

— Dieselgate

l'Évaluation des recommandations de la commission Dieselgate est en cours. Un tableau de suivi sera fourni à la commission.

— L'obsolescence programmée

Une étude est en cours, en concertation avec le SPF Economie pour définir l'obsolescence programmée, décrire la problématique et proposer des solutions.

Des initiatives seront prises sur base des résultats de cette étude.

— La COP21

voir le tableau de suivi de la résolution en Annexe 2.

— Le Fonds de responsabilisation Climat

Les revenus provenant de ce Fonds pour l'État fédéral sont prévus pour la période 2013-2020. Cela représente un montant de 9 à 14 millions d'euros par an.

Loi spéciale de financement adoptée à l'issue de la 6e réforme de l'État prévoit que le bonus de ce Fonds pour les années 2013 à 2020 revient aux Régions. Ce bonus a été calculé en 2015 et sera payé pour la première fois en 2017. Ainsi, sur les rentrées de 13,9 millions d'euros pour 2015, il faudra rétribuer 11 510 000 euros aux Régions. Les bonus sont prévus jusqu'en 2022 et une décision ultérieure sera prise quant au solde.

C. Avis

La commission émet, par 9 voix contre 2, un avis favorable sur la section 25 – SPF Santé publique (*partim*: Environnement et Développement durable) du projet de loi contenant le budget général des dépenses pour l'année budgétaire 2017.

Le rapporteur,

La présidente,

Daniel SENESUEL

Muriel GERKENS

BIJLAGEN

- 1. Opvolgingstabel, per 24/11/2016, van de resolutie van de Kamer van 28 januari 2016 betreffende de strijd tegen de illegale houthandel (DOC 54 1260/005)**

- 2. Opvolgingstabel van de COP21-resolutie van de Kamer van 26 november 2015 (DOC 54 1364/012)**

ANNEXES

- 1. Tableau de suivi, au 24/11/2016, de la Résolution de la Chambre du 28/1/2016 visant à lutter contre le commerce illégal du bois**

- 2. Tableau de suivi de la résolution Cop21 (DOC 54 1364/012)**

BIJLAGE 1

**Opvolgingstabel, op 24/11/2016, van de Resolutie van de Kamer van 28/1/2016
betreffende de strijd tegen de illegale houthandel**

Maatregelen	Acties
1. het toezichts- en het controlevermogen van de voor de toepassing van de Houtverordening bevoegde Belgische instantie op te voeren, door haar meer materiële, financiële en personele middelen te verschaffen en haar aldus in staat te stellen de haar opgelegde taken effectief te vervullen;	Het DG Leefmilieu zal vanaf 2017 haar inspectievermogen opvoeren. Een deel van die middelen zal worden aangewend voor de controle van de houtinvoer.
2. ervoor te zorgen dat de administratieve diensten ten aanzien van de marktdeelnemers in staat zijn: a. hen volledig te blijven informeren betreffende hun verplichtingen en het wettelijk kader dat op hen toepasselijk is; b. hen zo nodig de vereiste hulp en technische raad te blijven verstrekken, waarbij rekening wordt gehouden met de situatie van de kleine en middelgrote ondernemingen;	Eén persoon van de administratie werkt halftijds rond de houtverordening en de goede uitvoering ervan, hetgeen ook de juiste informatieverstrekking aan de actoren uit de sector behelst.
3. ervoor te zorgen dat de bevoegde instantie haar verantwoordelijkheden op zich blijft nemen en zo nodig voor elk vastgesteld misdrijf doeltreffende en afschrikkende sancties blijft opleggen, zowel wanneer illegaal hout op de markt wordt gebracht als wanneer de verplichting inzake de invoering van een stelsel van zorgvuldigheidseisen niet wordt nageleefd;	De bevoegde instantie had geen personeel meer tot haar beschikking tussen 1/09/2016 en 1/12/2016, gelet op een vrijwillig vertrek en de nieuwe aanwervingsregels van de administratie na een verslechterde toestand van de staatsbegroting.
4. om samen met de regionale en internationale instanties de civiele samenleving en de overhedsdiensten in de risico-exportlanden te steunen in de strijd tegen corruptie en vervalsing van documenten, om het risico van illegaliteit tot een minimum te beperken, zoals de regelgeving vereist;	Deze doelstelling kon met de beschikbare middelen binnen de administratie niet verwezenlijkt worden.
5. ervoor te zorgen dat de Belgische importeurs en overheden de nodige documenten verzamelen waaruit blijkt dat de houtwinning legaal is (bijvoorbeeld de bosbouwgetuigschriften), naast de officiële documenten die door de overheden van de exporterende landen worden voorgelegd, en dit in overeenstemming met de Houtverordening;	Op heden (eind 2016) werden vierentwintig controleoperaties uitgevoerd. Onder controleoperatie verstaan we een bedrijfsbezoek. Tijdens die bezoeken wordt niet alleen de uitvoering van de zorgvuldigheidseisen door het bezochte bedrijf geëvalueerd maar wordt ook een reeks houtpartijen gecontroleerd.

6. er mee door te gaan dat de verschillende Belgische bestuurlijke en gerechtelijke entiteiten ten volle samenwerken en informatie uitwisselen met betrekking tot de toepassing van de Houtverordening, alsook na te gaan hoe die samenwerking kan worden geformaliseerd;	De hoofdpartner van de bevoegde instantie is de douane, met wie er een regelmatige uitwisseling van informatie en een protocol voor gegevensuitwisseling is.
7. de verplichting inzake de registratie van de marktdeelnemers te evalueren, zodat de toezichthoudende instantie een beter inzicht krijgt in de houtsector;	De capaciteiten van de bevoegde instantie hebben niet toegelaten om acties in die zin uit te werken.
8. bij de toepassing van de Houtverordening meer transparantie te waarborgen, meer bepaald door de methoden op het vlak van risicobeoordeling en de rapporten over de controleactiviteiten bekend te maken, zodat de consumenten en de ondernemingen uit de sector beter worden voorgelicht;	De bevoegde instantie is van oordeel dat de bekendmaking van haar methodes inzake risicoanalyse gebruikt zou kunnen worden om de controles te omzeilen. Wat betreft de bekendmaking van de controlerapporten, heeft de bevoegde instantie personeelsmiddelen verloren voor de communicatie en is ze niet in staat om dat verzoek in te willigen.
9. ervoor te zorgen dat de concrete inlichtingen afkomstig van derden die in de productie- en exportlanden over waarnemingsmiddelen beschikken, zorgvuldig worden gecheckt, door de nodige regels en procedures voor de melding en evaluatie ervan aan te nemen;	Die inlichtingen worden wel degelijk in aanmerking genomen bij de controles. Ze liggen overigens aan de basis van verschillende controles. Die inlichtingen zijn evenwel vaak niet precies genoeg om als basis te kunnen dienen voor vervolgingen.
10. volledig samen te werken met de Europese Commissie en eventueel een bijdrage te leveren teneinde te zorgen voor een geschikte begeleiding inzake de toepassing van de Europese regelgeving;	Met uitzondering van de periode van 1/9/2016 tot 1/12/2016 heeft de bevoegde instantie deelgenomen aan en bijgedragen tot de meeste Europese vergaderingen met het oog op een goede uitvoering van de Verordening.
11. stelselmatig samen te werken met de bevoegde instanties van de andere lidstaten van de Europese Unie, om te waken over een doeltreffende en samenhangende toepassing van de Houtverordening en om de regelmatige uitwisseling van gegevens en van <i>best practices</i> mogelijk te maken;	De bevoegde instantie doet aan ad-hocsamenwerking, dit wil zeggen zodra zich een geval voordoet dat verschillende landen treft, met de bevoegde instanties van de andere lidstaten.
12. op Europees niveau de uitbreiding van de toepassingssfeer van de Houtverordening te bevorderen, zodat alle afgeleide houtproducten onder het toepassingsgebied ervan vallen, teneinde fraude en concurrentieverstoring te voorkomen;	De herziening van de Verordening is nog niet gestart. De bevoegde instantie heeft wel de intentie om te pleiten voor een toepassingsgebied dat zoveel mogelijk houtproducten omvat.
13. ervoor te pleiten dat, in het kader van de herziening van de Houtverordening, de Europese Commissie haar steun toezegt aan	De herziening van de Verordening is nog niet gestart. Dit punt zal voorgelegd worden tijdens de intrabelgische coördinatievergaderingen

het verzoek van België om te beschikken over een snellere en eenvoudigere procedure voor de toekenning van de erkenning aan een toezichthoudende organisatie (artikel 8 van de Houtverordening);	wanneer de herziening van de Verordening opgestart is.
14. op Europees niveau te ijveren voor steun aan geloofwaardige onafhankelijke waarneming in de belangrijkste landen die hout produceren of leveren, alsook het pad te effenen voor in België gevestigde onafhankelijke instanties voor waarneming en controle;	Dit principe wordt door de bevoegde instantie verdedigd, maar in dit stadium heeft de bevoegde instantie geen specifieke acties ondernomen.
15. binnen de Europese instanties steun te verlenen aan het verzoek van een aantal exportlanden die zich in eenzelfde geografische regio bevinden, om zich te mogen groeperen om gezamenlijk over de vrijwillige partnerschapsakkoorden te onderhandelen met de Europese Commissie, en om samen de internationale controle-instanties te financieren;	De bevoegde instantie heeft nog niet de mogelijkheid om dergelijke principes te verdedigen want het geval heeft zich nog niet voorgedaan.
16. op Europees niveau te pleiten voor een betere traceerbaarheid van het hout en van de afgeleide houtproducten, alsook voor een betere voorlichting van de consument door regels aan te nemen over de etikettering van hout en afgeleide houtproducten.	Wat de traceerbaarheid betreft, zal de verwachte herziening van de Verordening de mogelijkheid bieden om ze te versterken. Wat de etikettering van hout betreft, ziet de bevoegde instantie enkel een toegevoegde waarde in een etikettering indien het etiket hout (of houtproducten) kenmerkt dat een ecologisch (of duurzaam) voordeel biedt dat groter is dan legaal hout. Een etiket waarop enkel de legaliteit vermeld is, lijkt absurd aangezien al het hout legaal moet zijn. In 2017 zal het sectoraal akkoord ter verhoging van het aandeel van duurzaam hout op de Belgische markt herzien worden. Een van de doelstellingen van dat akkoord is meer ruimte en zichtbaarheid te geven aan gewaarmerkt en gecertificeerd duurzaam hout (zoals bijvoorbeeld FSC of PEFC).

ANNEXE 1

Tableau de suivi, au 24/11/2016, de la Résolution de la Chambre du 28/1/2016 visant à lutter contre le commerce illégal du bois

Mesures	Actions
1. de renforcer les capacités de surveillance et de contrôle de l'autorité compétente belge pour l'application du Règlement Bois, en adaptant à la hausse ses ressources matérielles, financières et humaines, pour lui permettre de remplir de manière effective les tâches qui lui incombent;	La DG environnement verra ses capacités d'inspection renforcée à partir de 2017. Une partie de ces ressources seront affectées au contrôle des importations de bois.
2. de veiller à ce que les services de l'administration soient en mesure, concernant les opérateurs: a. de continuer à pleinement les informer quant à leurs obligations et au cadre légal qui leur est applicable; b. de continuer à leur fournir, le cas échéant, l'assistance et les conseils techniques nécessaires, en tenant compte de la situation des petites et moyennes entreprises;	Un personne de l'administration est dédiée à mi-temps au règlement bois et à sa bonne mise en œuvre qui comprend aussi la bonne information des acteurs du secteur.
3. de veiller à ce que l'autorité compétente continue à assumer ses responsabilités et à imposer, le cas échéant, des sanctions effectives et dissuasives pour chaque infraction constatée, tant en ce qui concerne les cas de mise sur le marché de bois illégal que ceux de non-respect de l'obligation de la mise en place d'un système de diligence raisonnée;	L'autorité compétente n'a plus eu de personnel disponible entre le 1/09/2016 et le 1/12/2016, étant donné un départ volontaire et les nouvelles règles d'engagement de l'administration suite à une situation dégradée du budget de l'Etat.
4. de soutenir la société civile et les administrations publiques dans les pays exportateurs à risque, en coopération avec les instances régionales et internationales afin de lutter contre la corruption et la falsification de documents afin de limiter le risque d'illégalité à un niveau négligeable, tel que le requiert la réglementation;	Les ressources disponibles au sein de l'administration n'ont pas permis la réalisation de cet objectif.
5. de veiller à ce que les importateurs et autorités belges rassemblent les documents suffisants, démontrant la légalité de l'exploitation du bois (par exemple certifications forestières) en complément des documents officiels produits par les autorités des pays exportateurs; ceci en conformité avec le Règlement bois;	A ce jour (fin 2016), vingt-quatre opérations de contrôles ont été effectuées. Par opération de contrôle, il faut comprendre visite d'entreprise. Lors de ces visites, non seulement la mise en œuvre de la diligence raisonnée par l'entreprise visitée est évaluée mais une série de lots de bois est également vérifiée.

6. de poursuivre la pleine coopération et l'échange d'informations systématique entre les différentes entités administratives et judiciaires belges dans l'application du Règlement Bois et d'évaluer les possibilités de formaliser cette coopération;	Le principal partenaire de l'autorité compétente est les douanes, avec lesquels il y a des échanges réguliers et un protocole d'échange de données.
7. d'évaluer l'obligation d'enregistrement des opérateurs du secteur, afin d'améliorer la connaissance du secteur du bois par l'autorité de contrôle;	Les capacités de l'autorité compétente n'ont pas permis de développer des actions dans ce sens.
8. d'assurer une plus grande transparence dans l'application du Règlement Bois, notamment en publiant les méthodes d'évaluation des risques et les rapports des activités de contrôle, afin d'améliorer l'information des consommateurs et des entreprises du secteur;	L'autorité compétente estime que la publication de ses méthodes d'analyse du risque pourrait être utilisée pour contourner les contrôles. Concernant la publication des rapports de contrôles, l'autorité compétente a perdu des moyens en personnel de communication et n'a pas les capacités pour assumer cette requête.
9. de faire en sorte que les informations concrètes provenant de tiers ayant des outils d'observation dans les pays de production et d'exportation soient prises en compte avec diligence, adoptant les règles et procédures nécessaires à leur communication et leur évaluation;	Ces informations sont bien prises en compte lors des contrôles. Elles sont d'ailleurs à l'origine de plusieurs contrôles. Cependant, ces informations ne sont souvent pas assez précises que pour servir de base à des poursuites.
10. de coopérer pleinement avec la Commission européenne et de contribuer, le cas échéant, à la guidance appropriée sur l'application de la réglementation européenne;	A l'exception de la période du 1/9/2016 au 1/12/2016, l'autorité compétente a participé et contribué à la plupart des réunions européennes visant à une bonne mise en œuvre du Règlement.
11. de coopérer de manière systématique avec les autorités compétentes des autres États membres de l'Union européenne afin de veiller à une application efficace et cohérente du Règlement Bois et de permettre l'échange régulier d'informations et de bonnes pratiques;	L'autorité compétente collabore de manière ad-hoc, c'est-à-dire dès qu'un cas concernant plusieurs pays se présente, avec les autorités compétentes des autres états-membres.
12. de promouvoir, au niveau européen, l'extension du champ d'application du Règlement Bois afin de couvrir l'intégralité des produits dérivés du bois et d'éviter ainsi les fraudes et les distorsions de concurrence;	La révision du Règlement n'a pas encore commencée. L'autorité compétente a bien l'intention de plaider pour un champ d'application couvrant le maximum de produits du bois.
13. de plaider pour que, dans le cadre de la révision du Règlement Bois, la Commission	La révision du Règlement n'a pas encore commencée. Ce point sera présenté lors des

européenne soutienne la demande de la Belgique d'avoir une procédure plus rapide et plus simple dans l'octroi de l'agrément à une organisation de contrôle (article 8 du Règlement Bois);	réunions de coordination intra-belge lorsque la révision du Règlement aura commencée.
14. de promouvoir, au niveau européen, l'appui à l'observation indépendante crédible dans les grands pays producteurs ou fournisseurs principaux de bois et de soutenir l'intérêt d'organisations indépendantes d'observation et de contrôle ayant leur siège en Belgique;	Ce principe est défendu par l'autorité compétente, mais à ce stade, l'autorité compétente n'a pas entrepris d'action spécifique.
15. de soutenir, au sein des instances européennes, l'examen de la demande de certains pays exportateurs situés dans une même région géographique, visant à pouvoir se regrouper pour négocier ensemble les accords de partenariat volontaire avec la Commission européenne et à financer ensemble des organismes internationaux de contrôle;	L'autorité compétente n'a pas encore l'opportunité de défendre de tels principes car le cas ne s'est pas encore présenté.
16. de plaider au niveau européen en faveur d'une meilleure traçabilité du bois et des produits dérivés du bois et d'une meilleure information du consommateur en adoptant des règles relatives à l'étiquetage du bois et des produits dérivés du bois.	Concernant la traçabilité, la révision attendue du Règlement offrira l'opportunité de la renforcer. Concernant l'étiquetage du bois, l'autorité compétente ne voit de valeur ajoutée à un étiquetage que si l'étiquette distingue du bois (ou des produits de celui-ci) ayant un avantage environnemental (ou durable) supérieur au bois légal. Une étiquette mentionnant seulement la légalité semble absurde puisque tous le bois doit être légal. En 2017, l'accord sectoriel visant à augmenter la part de bois durable sur le marché belge sera revu. Un des objectifs de cet accord est donner plus de place et visibilité au bois certifié et estampillé durable (comme par exemple FSC ou PEFC).

BIJLAGE 2 – Opvolging COP21**ANNEXE 2 – Suivi COP21**

Nr.	Fr	Stand op 15/11/2016	Résolution COP 21	Situation au 15/11/2016	Résolution COP 21
1.	Op Belgisch niveau, in de Nationale Commissie Klimaat, wordt het thanserend beleid nauw samen te werken met de Gewesten, zodat België d'accompagnement, de travailler en étroite collaboration avec les Régions pour que la Belgique remplisse ses obligations fixées en 2008 door de Europese autoriteiten zijn vastgestelde weten	une réduction de ses émissions de CO2 de 15 % par rapport à 2005 d'ici à 2020	In 2013 en 2014 respectieerde België zijn jaarcijfers doelstellingen met overschat (in 2013 met 5%, in 2014 met 9%). Het feit dat 2014 het warmste jaar ooit was dat in ons land werd waargenomen droeg hier toe bij, maar de laatste beschikbare projecties geven echter aan dat de jaarcijfers doelstelling na 2017 niet meer zal gehaald worden. In de meest recente landenspecifieke aanbevelingen van de Europees Raad aan België in het kader van het Europees Semester (Ric.: 2016/C 399/09 dd. 12/7/2016) wordt dan ook vastgesteld: "België zal nooit verachting zijn doelstelling voor vermindering van de broekgasemissies voor 2020 niet halen en kampen bovenaan met ernstige problemen van luchtvervuiling."	En 2013 et 2014, la Belgique a respecté son objectif annuel avec un excédent (de 5% en 2013, de 9% en 2014). Le fait que 2014 a été l'année la plus chaude jamais observée dans notre pays y a contribué. Les dernières projections disponibles indiquent toutefois que l'objectif annuel ne sera plus atteint après 2017. C'est pourquoi, dans les toutes dernières recommandations spécifiques par pays adressées par le Conseil européen à la Belgique dans le cadre du Semestre européen (Ric.: 2016/C 399/09 du 12/7/2016), le constat suivant est dressé : "Selon toute attente, la Belgique n'atteindra pas son objectif de réduction des émissions pour 2020 et elle est en outre confrontée à de sérieux problèmes de pollution atmosphérique."	
1.a.	een vermindering tegen 2020 van CO2-uitstoot met 15 % tegenover 2005;		Er zullen dus inspanningen nodig zijn, vooraf look om ons land op de goede koers te zetten tijdens de volgende periode (2020-2030), waarbij een doelstellingen nog veel ambieanter zullen zijn en de rol of tussen de verschillende doelstellingen onder de ESR hoger groter wordt.	Des efforts seront donc nécessaires, principalement pour maintenir notre pays sur la bonne voie au cours de la période suivante (2020-2030), où les objectifs seront encore plus ambitieux et où l'écart entre les émissions préprojectées et l'objectif proposé par la Commission européenne dans le cadre de l'accord burden sharing.	
1.b.	een verhoging tot 13 % van het aandeel hernieuwbare energie in zijn energiemix tussen 1990 en 2020;		La répartition l'objectif national entre les régions et le fédéral est prévu dans l'accord 'burden sharing'. Le Gouvernement fédéral est engagé pour sa part sur la poursuite de politiques et mesures (PAMS) existantes (15250kt), et la mise en œuvre de nouvelles PAMS (objectif de moyen à hauteur de 2000kt sur la période jusqu'en 2020). Les nouvelles PAMS sont encore à déterminer. Dans ce contexte on peut aussi noter l'initiative de la Ministre Marghem d'organiser un débat national sur le 'carbon pricing'.	Le Gouvernement fédéral est s'engagé pour sa part sur la poursuite de politiques et mesures (PAMS) existantes (15250kt), et la mise en œuvre de nouvelles PAMS (objectif de moyen à hauteur de 2000kt sur la période jusqu'en 2020). Les nouvelles PAMS sont encore à déterminer. Dans ce contexte on peut aussi noter l'initiative de la Ministre Marghem d'organiser un débat national sur le 'carbon pricing'.	
1.c.	een financiële bijdrage tot het Green Climate Fund		La CMC doit encore entamer la préparation d'un nouveau Plan National Climat à l'horizon 2020, prévu par celle-là depuis 2012 après la conclusion de l'accord 'burden sharing'.	La CMC doit encore entamer la préparation d'un nouveau Plan National Climat à l'horizon 2020, prévu par celle-là depuis 2012 après la conclusion de l'accord 'burden sharing'.	

1.d.	een verdeling van de ETs credieten;	une répartition des crédits ETs	Het Overlegcomité van 26/10/2016 belastte de fedrale Regering ermee, onverwijld de beschikbare inkomsten uit de welling, alle nieten geblokkeerd staan op een rekening beïnveld door geneennde Regering, aan de Gewesten over te maken volgens de verdeelsrule die in het beleidsakkoord van 4 decembre 2015 is bepaald. Verdeelsleutel vastgelegd in het politie akkoord <i>"burden sharing"</i> :	Le Comité de concertation du 26/10/2016 a chargé le Gouvernement fédéral de verser sans délai aux Régions les revenus disponibles de la mise aux enchères de droits d'émission, actuellement bloqués sur un compte géré par le Gouvernement, précisément, selon la répartition fixée dans l'accord politique du 4 décembre 2015. Voici la clé de répartition fixée dans l'accord politique "burden sharing" (répartition des charges) :
			- FED : 10% des premiers 326M et 9,05% du solde - VG: 5,3% des premiers 326M en 5,73% du solde - WG: 30% van de eerste 326M en 30,65% van de rest - BHG: 7% van de eerste 326M en 7,34% van de rest (totaal BE inkomsten op 31/10/16 -445.009.095€.)	- FED: 10% des premiers 326M et 9,05% du solde - RW: 30% des premiers 326M et 30,65% du solde - RBC: 7% des premiers 326M et 7,54% du solde (total des revenus BE au 31/10/16 = -445.009.095€.)
			L'inspectrice des Finances a rendu un avis défavorable sur le versement aux Régions des revenus de la mise aux émissions de droits d'émission dans le cadre du système ET, tant qu'aucune base légale à cette fin n'est disponible et donc aussi longtemps que les accords de coopération entérinant l'accord juridique du "burden sharing" n'ont pas été approuvés par chacun des parlements fédéral et régionaux et publiés ensuite au Moniteur belge.	
			De inspectie van Financien bracht ongunstig advies uit over het doorstorten van de ETs-verdelingskosten aan de Gewesten, zo lang er daarvoor geen wettelijke basis beschikbaar is en dus zolang de samenwerkingsakkoorden die de <i>"burden sharing"</i> verankeren juridisch niet goedgekeurd door elk van de federale en gewestelijke parlementen en vervolgens gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.	
1.e.	een verbindenis van de Belgische overheden tot een jaarlijkse inspanning van maximum 50 miljoen EUR, haalbaar te verleiden over de federale overheid en de deelstaten;	un engagement que les contributions des autorités belges s'élèvent à maximum 50 millions d'euros annuel, à répartir chaque année entre l'autorité fédérale et les entités fédérées;	Dexx verbindenis en verdeling ervan is voorzien in het "burden sharing"-akkoord. - FED : 25 %/jaar - Vlaams gewest : 14,5% /jaar - Waals gewest : 12,5% /jaar - Brussels Hoofdstedelijk Gewest : 2,5% /jaar	Cet engagement et sa répartition est prévu dans l'accord "burden sharing". - FED : 25 %/an - Région Flamande : 14,5% /an - Région Wallonne : 8,35% /an - Région de Bruxelles-Capitale : 2,5% /an
2.	op Belgisch niveau	au niveau belge	De federale regering heeft op 17 juillet 2013, door de goedkeuring in het Koninklijk besluit houdende vaststelling van de beleidsvisie op lange termijn inzake duurzame ontwikkeling van een doelstelling (nr. 31), beslist om de Belgische emissies van broekgasassen te doen dalen met minstens 80 à 95% ten opzichte van hun niveau in 1990. Le Service Changements climatiques du SPF Santé Publique développe depuis 2013 un programme d'actions d'analyse et de concertation pour préparer telle transition de la Belgique vers une société bas carbone, dont analyses en overleg om die transitie van België naar een koolstofarme maatschappij voor te bereiden, zoals het opstellen, op participatieve basis, van scenario's die leiden tot reducties van 80 à 95%, de analyse van de macro-economische impact van die scenario's, de financiering van de transitie en de communicatie met het grote publiek.	Le gouvernement fédéral a décidé le 17 juillet 2013, en adoptant l'arrêté royal portant fixation de la à long terme de développement durable un objectif (n°33), de réduire les émissions de GES domestiquement avec au moins 80 à 95% par rapport à leur niveau en 1990. Le Service Changements climatiques du SPF Santé Publique développe depuis 2013 un programme d'actions d'analyse et de concertation pour préparer telle transition de la Belgique vers une société bas carbone, dont l'élaboration sur une base participative des scénarios conduisant à des réductions de 80 à 95%, l'analyse des impacts macroéconomiques des ces scénarios, le financement de la transition et la communication avec le grand public.
2.a.	zich ertoe te verbinden dat de Belgische binnelandse uitstoot van broekgasassen in 2050 minstens 80% tot 95% lager lig dan in 1990, en daartoe een transitsscenario, met tussentijdse doelstellingen, uit te werken voor de overgang naar een koolstofarm België	de sénator à ce que les émissions des gaz à effet de serre belges soient réduites domestiquement d'au moins 80 % à 95 % en 2050 par rapport à leur niveau de 1990 et d'adopter pour ce faire un scenario de transition vers une Belgique bas-carbone contenant des objectifs intermédiaires	Wat betreft de goedkeuring van een tussentijdse scenario en tussentijdse doelstellingen: zie punt 2.h	Concernant l'adoption d'un scénario et d'objectifs intermédiaires: voir point 2.h
2.b.	in België te malen van en op Europees niveau te pliezen voor samenvang in de ontwikkelingsambities in bij het nastreven van de doelstellingen inzake voedselbeleid en het recht op voedsel	de concretiseren au niveau belge et de défendre au niveau européen une cohérence des politiques pour le développement dans la poursuite des objectifs de sécurité alimentaire et du droit à l'alimentation	E werden een Interdepartementale Commissie rond de coherente van beleidlijnen ter bevordering van ontwikkelings Samenwerking en koninklijke besluit wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische Adviesraad Maatschappelijke coherente ten gunste van ontwikkeling en 2° de oprichting van een interdepartementale commissie voor beleidscoherente ten gunste van ontwikkeling.	Une Commission interdépartementale sur la cohérence des politiques en faveur du développement et un conseil consultatif ont été mis en place (cf. loi du 19 mars 2013 relative à la Coopération belge au Développement et Arrêté royaux du 2 avril 2014 relatif 1° à la création d'un Conseil consultatif sur la cohérence des politiques en faveur du développement et 2° à la création d'une commission interdépartementale sur la cohérence des politiques en faveur du développement).
		de werkzaamheden worden beheert door de POD Buitenlandse Zaken en richten zich op de volgende prioritaire thema's: handel en financiën; klimaatverandering; voedselveiligheid; migratie; vrede en veiligheid.	Les travaux sont gérés par le SPF affaires étrangères et se concentrent sur les thémes prioritaires suivants:	

<p>2.c. zich ertoe te verbinden dat België geleidelijk zal de sengager à ce que la Belgique se désempage progressivement des énergies fossiles et sort 100 % énergie renouvelable</p>	<p>In het kader van de nationale incoördinering van een robuuste governance van de Energie-Unie (Energy Union), heeft België een mening de werkzaamheden ENOVE en NNC ogenlief, waarin vertegenwoordigers van de federale overheid en van de Gewesten gegroepeerd worden.</p> <p>Dit groep heeft het mandat om een National Energie-Klimaatplan 2030 uit te werken voor België. In overeenstemming met de kaderideeën op basis van de Europees Commissie, om bij te dragen aan de doelstellingen van het energie-klimaatbeleid van de Europese Unie (voorstel tijdens de Europees Raad van oktober 2014) en aan de uitbouw van een geïntegreerd energie- en klimaatbeleid.</p> <p>Dit geïntegreerd beleid stoeft op 5 dimensies:</p> <ul style="list-style-type: none"> I. de volledige integratie van de Europese energiemarkt II. energie-efficiëntie als middel om de vraag onder controle te houden III. decarbonisatie van de economie, met inbegrip van een energiebeleid dat van de EU de wereldwijde nummer één maakt, inzake hernieuwbare energie IV. energieveiligheid, solidariteit en vetrouren V. onderzoek, innovatie en concurrentievermogen <p>De Europese Commissie zal de komende weken voorstellen indien nodig, onder andere aangangde hernieuwbare energie en in het kader voor de governance van het geïntegreerd energie-klimaatbeleid.</p>	<p>Dans le cadre de la mise en œuvre nationale d'une gouvernance de l'Union énergétique (Energy Union), Belgique a mis en place un groupe de travail mixte des organes de concertation CONCRE et CNC, regroupant des représentants de l'Etat fédéral et des Régions.</p> <p>Ce groupe a pour mandat notamment d'établir un plan National Energie-Climat 2030 pour la Belgique, conformément aux lignes directrices et selon le calendrier de la Commission européenne, afin de contribuer aux objectifs de la politique énergie-climat de l'Union Européenne (thès lors du Conseil européen d'octobre 2014) et à la construction d'une politique énergétique et climatique intégrée.</p> <p>Cette politique intégrée repose sur 5 dimensions :</p> <ul style="list-style-type: none"> I. La pleine intégration du marché européen de l'énergie II. L'efficacité énergétique comme moyen de modérer la demande III. La décarbonisation de l'économie, y compris une politique énergétique qui fait de l'UE le numéro un mondial des énergies renouvelables IV. La sécurité énergétique, la solidarité et la confiance V. La recherche, l'innovation et la compétitivité <p>La Commission européenne proposera dans les semaines qui viennent des propositions législatives concernant entre autres les énergies renouvelables et le cadre pour la gouvernance de la politique intégrée énergie-climat.</p>
<p>2.d. zich ertoe te verbinden dat de mobiliteitsketendmaatregelen meer inzetten op het reizen met het openbaar vervoer</p>	<p>Een ontwerp vervoersplan van de NMBS verscheen eind oktober en mitt op een kwalitatiever, grotter en frequenter aanbod.</p> <p>Verder net de fedrale regering in op multimodaliteit en zijn besprekingen gestart over de fiscale behandeling van pendelaarsagents en de invoering van een mobilitetsbudget</p>	<p>Un projet de plan de transport de la SNCB a été publié fin octobre. Il vise une offre plus qualitative, plus élevée et plus fréquente.</p> <p>Pour le reste, le gouvernement fédéral mise sur la multimodalité et des pourparlers ont débuté sur le régime fiscal des voitures de sociétés et sur l'instauration d'un budget "mobilité".</p>
<p>2.e. inzake klimaat een center of excellence op te richten</p>	<p>de mettre en place un centre d'excellence climat</p>	<p>La création éventuelle d'un Centre d'excellence sur le climat nécessite en premier lieu de définir quelles fonctions pourraient exercer un tel centre, et comment elles s'articulent par rapport aux fonctions déjà exercées par les institutions et administrations existantes, afin d'éviter doublons et pharaonisation. La priorité doit être d'utiliser de façon optimale les structures et institutions existantes depuis de nombreuses années.</p> <p>Une de ces fonctions pourrait être de jouer un rôle d'interface entre science et politique de manière à mieux informer les débats relatifs aux grandes orientations de la politique climatique et à appuyer la décision.</p> <p>La mise en réseau des diverses structures et institutions actives dans le domaine des changements climatiques en Belgique, en vue de leur utilisation optimale, pourrait également être une autre fonction.</p> <p>L'étude de faisabilité d'un centre d'excellence - dit "étude Guy Brasseur" menée à l'initiative du SP.P Politique scientifique est disponible depuis peu. Le coût de 0,5 million d'euros à 0,75 million d'euros représenterait plutôt une sous-évaluation et, dans le contexte budgétaire actuel, même cette sous-évaluation n'est pas soutenable.</p> <p>La secrétaire d'Etat Steurs a déclaré à la Chambre le 14/12/2015: "la création d'un centre climatique fédéral ne sera donc certainement pas pour demain. Si ce centre devait voir le jour, il devrait être partiellement mis sur pied et financé par les entités fédérées. L'autonomisation des EST offre sans doute une solution, dans le sens où elle devrait leur permettre de fixer des initiatives et des priorités propres qui s'inscrivent dans le cadre de leurs missions et dont les limites de budget qui leur est alloué."</p> <p>Le défi de la gouvernance de la politique climatique en Belgique ne sera par nécessairement résolu par la création d'enclaves un nouvel acteur dans ce domaine déjà "peuplé" par de nombreux acteurs et pharaonisé institutionnellement et politiquement, mais nécessite une réflexion approfondi sur comment tous ces acteurs puissent mieux collaborer.</p> <p>La Ministre Marghem a annoncé à la Chambre le 28/9/2016: "je compte, dans un premier temps, mener une réflexion au sujet du paysage liége de la politique climatique et des moyens d'en améliorer la gouvernance en concertation avec mes collègues et dans le respect du cadre budgétaire."</p>

2.f.	een nationaal klimaatplan uit te werken en bij de tijd te houden, met een duidelijke opstelling van de ingesteden en geplande beleidmaatregelen, alsook van verwachte impact ervan	De Nationale Klimaatcommissie had in 2012 beslist om de ontwikkeling van het Nationaal Klimaatplan (vereist door het Samenwerkingsakkoord 'Klimaat' van 2002) uit te stellen na het afsluiten van het samenwerkingsakkoord 'Burden sharing'. De ontwikkeling van dit nationaal klimaatplan voor de periode 2013-2020 zal op de agenda van de volgende NCC worden geplaatst. Dat zal afgestemd moeten worden op de nieuwe verplichting om een geïntegreerd nationaal energie-klimaatplan 2021-2030 (NEP) te ontwikkelen in het kader van de Europese Energie-unie (zie ook punt 2c).	La Commission Nationale Climat avait décidé en 2012 de reporter le développement du Plan National Climat (requiert par l'Accord de Coopération Climat de 2002) après la conclusion de l'Accord de Coopération Burden sharing. Le développement de ce plan climat national pour la période 2013-2020 sera agendé à la prochaine CNC. Il faudra veiller à son articulation avec la nouvelle obligation de développer un plan national intégré énergie-climat 2021-2030 (PNEC) dans le cadre de l'Union Energie Européenne (voir aussi point 2c).
2.g.	vóór de COP 21 met de Gewesten tot een formeel akkoord te komen over de voorbereiding van de acties om de doelstelling te halen die voortkomen uit het klimaat- en energiepakket van de Europese Unie voor de periode 2013-2020	Het politiek akkoord tussen de gewesten en het federale niveau werd februari 2015 op 4 december 2015. Op 26/10/16 heeft het overlegcomité: 1. zijn akkoord gegeven aan een ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de gewesten wat betreft het verdelen van de inspanningen in het kader van de Europese doelstellingen van het « energie-klimaatpakket » 2020 « Burden sharing » 2. de federale en gewestelijke overheden gevraagd om het ontwerp van samenwerkingsakkoord te bezorgen aan de Raad van State om de procedure van parlementaire instemming zo snel mogelijk af te ronden. Het politiek akkoord van december 2015 zal formeel in werking treden zodra de federale en gewestelijke parlementaire vergaderingen hun instemming hun hebben verleend aan de samenwerkingsovereenkomst die operationeel maken en zodra de relevante wetgevingshandelingen gepubliceerd zullen zijn in het Belgisch Staatsblad.	Le 26/10/16 le comité de concertation a: 1. marqué son accord sur un projet d'accord de coopération entre l'Etat fédéral et les Régions dans le cadre du partage des efforts liés aux objectifs européens du paquet « énergie-climat » 2020 « Burden sharing » 2. demandé aux autorités fédérales et régionales d'envoyer le projet d'accord de coopération au Conseil d'Etat en vue d'achever dans les meilleurs délais la procédure de l'assentiment parlementaire. L'accord politique de décembre 2015 entrera formellement en vigueur dès que les assemblées parlementaires fédérale et régionales auront donné leur assentiment aux accords de coopération qui le rendent opérationnel et que les actes législatifs pertinents y auront été publiés au Moniteur belge.
2.h.	met de Gewesten en in overleg met de sociale gesprekspartners een geoffwierde roadmap op te stellen waarin tussentijdse doelstellingen zijn opgenomen om in 2050 de Belgische broekgasuitstoot met ten minste 80 tot 95 % te verminderen ten opzichte van hun niveau van 1990	De ontwikkeling van een dergelijke roadmap wordt niet formeel opgestart door de regeringen. Er werden niettemin voorbereide analytische werkzaamheden, die als input zullen kunnen dienen, aangevuld door de federale administratie, in overleg met de stakeholders en met de gewestelijke administraties, en door de overleden. De kamer werd op de hoogte gebracht van dit werkzaamheden. België zal de Europees Commissie (in het kader van de verlichte rapportages (MVR)) in maart 2017 dus op de hoogte moeten brengen dat er nog geen overlegde roadmap werd opgesteld.	Le développement d'une telle feuille de route n'a pas été formellement entamé au niveau des gouvernements. Néanmoins des travaux analytiques préparatoires qui pourront servir comme input ont été entamés par l'administration fédérale, en concertation avec les stakeholders et avec les administrations régionales, et par les Conseils de concertation. La Chambre a été informée de ces travaux. La Belgique devra donc renseigner la Commission européenne (dans le cadre du rapportage obligatoire (MVR)) en mars 2017 qu'une feuille de route concernant n'a pas encore été établi.

<p>2.i. het federale aandeel van de financiële opbrengste uit de veiling van de broekgasemisies in het raam van het ETS-systeem te besteden aan beleidsmaatregelen die de klimaatverwarming tegenaan en aan de internationale klimaatfinanciering inzake duurzame energie en klimaat.</p>	<p>De wet op de klimaatresponsabilisering (http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi-bin/loj/change.cgi?Lang=nl&Ia=N&Cn=2014010655&Table_name=wl) en de bijzondere wet betreffende de financiering van Gemeenschappen en de Gewesten (http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi-bin/loj/change.cgi?Lang=nl&Ia=N&Cn=1989011630&Table_name=wl), artikel 65aarter, voorzien dat de federale overbrenging uit de gewenste indien van emissies moet worden gebuikt voor het uitbetalen van de "bon" aan de Gewesten indien de emissies in de gebouwselector beneden een vastgesteld emissieraam blijven. Er kan op dit moment niet met zekerheid worden voorspeld of na het uitbetalen van dergelijke bon nog een saldo zal oorblijven, dat eventueel voor andere bestemmingen zou kunnen worden ingezet.</p>	<p>La loi relative au mécanisme des responsabilisation climat (http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi-bin/loj/change.cgi?Lang=fr&Ia=N&Cn=2014010655&Table_name=wl) et la loi spéciale relative au financement des communautés et Regions (http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi-bin/loj/change.cgi?Lang=fr&Ia=N&Cn=1989011630&Table_name=wl), article 65aarter, prévoient que les recettes fédérales de la mise aux onchères de droits d'émission dans le cadre du système ETS doivent être affectées au versement de "bon" aux Régions lorsque les émissions du secteur du bâtiment restent en dessous d'une trajectoire d'émissions préétablie. Actuellement, il est impossible de prédire avec certitude s'il subsistera un solde après le versement des ces bons, lequel pourrait éventuellement être affecté à d'autres fins.</p>	
<p>2.j. af te stappen van fossiele en nucleaire energie, ten dienst geleverd te evolueren naar 100 % hernieuwbare energie</p>	<p>Voor wat betreft fossiele energie: zie het antwoord op vraag 2.c.</p> <p>Voor wat betreft nucleaire energie: geldt de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie. Deze stuurde een volledige uitsnijding in 2025.</p> <p>Voor wat betreft hernieuwbare energie: telt de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie. Deze stuurde een volledige uitsnijding in 2025.</p>	<p>En ce qui concerne l'énergie fossile : voir la réponse à la question 2.c.</p> <p>En ce qui concerne l'énergie nucléaire : la loi du 31 janvier 2003 sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité est d'application. Celle-ci prévoit une sortie complète en 2025.</p> <p>En ce qui concerne l'énergie nucléaire : la loi du 31 janvier 2003 sur la sortie progressive de l'énergie nucléaire à des fins de production industrielle d'électricité est d'application. Celle-ci prévoit une sortie complète en 2025.</p>	
<p>2.k. te garanderen dat in bilijke steun wordt voorzien met het oog op de uitbouw van de offshore windmolenparken in het kader van de zevende duurzame en duurzaamheden, die goed zijn voor een potentieel van ongeveer 1200 megawatt aan gestandaarderde capaciteit zonder nadrukkelijke overcompensatie voor de elektriciteitsconsumenten</p>	<p>Om te garantieren dat in bilijke steun wordt voorzien met het oog op de uitbouw van de offshore windmolenparken in het kader van de zevende duurzame en duurzaamheden, die goed zijn voor een potentieel van ongeveer 1200 megawatt aan gestandaarderde capaciteit zonder nadrukkelijke overcompensatie voor de elektriciteitsconsumenten</p>	<p>Naar aanleiding van de beslissing van de Ministerraad van 30 juni 2016, wordt er momenteel een Koninklijk besluit tot wijziging van het Koninklijk Regulier van 16 juli 2002 betreffende de instelling van mechanismen voor de bevordering van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbaar energiebronnen) voorbereid.</p> <p>Het ligt in het verlengde van de wet van 21 juli 2016 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt wat betreft de toekenning van het systeem voor de toekenning van genootschapscertificaten voor elektriciteit geproduceerd door offshore windmolenvelden, of financiering van de onderzette kabel (die die parken aansluit op het walstroombewerk) en de productie/wijking.</p> <p>Dit Koninklijk besluit zal zorgen voor de toepassing van een nieuw steunregime voor de toekomstige windmolenvelden Renel en Northel door, per park, een reeks parameters te verlagen die de gegarandeerde minimumprijs bepalen van de federale groene certificaten (voor elektriciteit geproduceerd door de offshore windmolenvelden), met name:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het percentage return op gehvesteert Kapitaal (ROE) - de gewogen kostprijs van de energie (Levelized cost of energy, LCOE) - de duur van het steunregime <p>De duur van de steun tijdens de uren waarin de op de markt vastgestelde prijzen negatief zijn.</p> <p>Voor de windmolenvelden die hun financial close bereiken na 1 januari 2017, zal een nieuw kader voor ondersteuning worden uitgewerkt op basis van de aanpassingen en een nieuwe opvolging van de evolutie in de buurlanden.</p>	<p>Faisant suite à la décision du Conseil des ministres du 30 juin 2016, un arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 16 juillet 2002 relatif à l'établissement de mécanismes visant la promotion de l'électricité produite par des sources d'énergie renouvelables) est en préparation.</p> <p>Il fait suite à la loi du 21 juillet 2016 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité en ce qui concerne la modification (à la baissel) du mécanisme d'octroi de certificats pertinents pour l'électricité produite par les parcs éoliens offshore, le financement du câble sous-marin reliant ces parcs au réseau électrique terrestre et l'écart de production.</p> <p>Cet arrêté royal mettra en application un nouveau régime de soutien pour les futurs parcs éoliens Renel et Northel, en revoyant à la baisse par parc, une série de paramètres déterminant le prix minimum garantissant des certificats fédéraux (pour l'électricité produite par les parcs éoliens offshore), notamment :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Le taux de rémunération du capital investi (ROE) - Le coût pondéré de l'énergie (Levelized cost of energy, LCOE) - La durée du régime de soutien - La durée ou le soutien pendant les heures où les prix observés sur le marché sont négatifs. <p>Pour les parcs éoliens qui réalisent leur clôture financière (financial close) après le 1er janvier 2017, un nouveau cadre de soutien sera élaboré sur base de ces adaptations et d'un suivi rapproché de l'évolution dans les pays voisins.</p>
<p>2.l. in het raam van de verwezenlijking van 10 % hernieuwbare energie in transport niet alleen de introductie van duurzame geavanceerde biobrandstoffen, maar ook nieuwe productietechnieken voor sommige biobrandstoffen aan te moedigen, om aldus de vaste vervolgen (ontbossing, vermindering van landbouwgronden in het Zuiden) van de toegang tot gangbare biobrandstoffen te beperken</p>	<p>In het raam van de verwezenlijking van 10 % hernieuwbare energie in transport niet alleen de introductie van duurzame geavanceerde biobrandstoffen, maar ook nieuwe productietechnieken voor sommige biobrandstoffen aan te moedigen, om aldus de vaste vervolgen (ontbossing, vermindering van landbouwgronden in het Zuiden) van de toegang tot gangbare biobrandstoffen te beperken</p>	<p>De omzetting van de nieuwe richtlijn 2015/1513 (tot wijziging van richtlijn 98/70/EG betreffende de kwaliteit van benzine en diesels en beschrijft en richtlijn 2009/38/EG ter voorbereiding van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen) is aan de gang, waarbij rekening wordt gehouden met :</p> <ul style="list-style-type: none"> - de effecten die verband houden met de indirecte impact op de verandering in landgebruik (ILUO) en de duurzaamheidscriteria; - de nieuwe doelstellingen gedefinieerd door de Europese Commissie voor het aandeel van zogenoemde biobrandstoffen van de eerste generatie die hoofdzakelijk geproduceerd werden op basis van gewassen op landbouwgrond, waarvan niet aandacht mag liggen dan 7% van het eindverbruik van energie in het vervoer, en van de tweede generatie die zogenoemde 'geavanceerde' biobrandstoffen, zoals die verkregen op basis van afgaen algen), waarvan het referentieaandeel is vastgesteld op 0,5 %. 	
<p>3.1. tijdens de COp 21 te onderhandelen over de sluiting van een klimatoevereenkomst die</p>	<p>met haar Europees partners</p>	<p>La transposition de la nouvelle directive 2015/1513 (modifiant la directive 98/70/CE concernant la qualité de l'essence et des carburants diesel et la directive 2009/38/CE relative à la promotion de l'utilisation de l'énergie produite à partir de sources renouvelables) est en cours, tenant compte :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Des effets liés à l'impact indirect sur le changement d'affectation des sols (ILUC) et des critères de durabilité ; - Des nouveaux objectifs définis par la Commission européenne pour la proportion de biocarburants dits de première génération soit ceux produits essentiellement à partir de cultures sur des terres agricoles, dont la part ne peut dépasser 7 % de la consommation finale d'énergie dans les transports, et de 2e génération les biocarburants « avancés », tels que ceux obtenus à partir de déchets et d'algues), dont la part de référence est fixée à 0,5 %. 	
<p>3.2. tijdens de COp 21 te onderhandelen over de sluiting van een klimatoevereenkomst die</p>	<p>avances partenaires européens</p>	<p>De Overeenkomst van Parijs werd afgesloten tijdens op 12/12/2015 en is op 04/11/2016 in werking getreden. Belgische ratificatie wacht nog op goedkeuring door de federaal, gewestelijke en gemeenschapsparlementen.attend encore une approbation par le parlement fédéral et les parlements régionaux et communautaires.</p>	

3.a.i	wereldwijd is, want alle landen ter wereld en meer bepaald die met de grootste broeksgaard staan moeten de Overeenkomst bevat een verwijzingen meer naar effect de serre moeten participer à la lutte contre le réchauffement climatique dans le respect des responsabilités communes mais différenciées	De Overeenkomst van Parijs is een universeel en juridisch bindend internationaal verdrag. Differentiatie is een differentiatie tussen l'Accord de Paris est un accord international universel et juridiquement contraignant. Une différentiation entre pays développés et pays en développement continue à exister, mais l'accord ne contient plus aucune référence au "marr" entre les parties. Annex I qui était fixé dans la Convention Climat des N.-U.
3.a.ii	rechtvaardig is, want dit geeft gestalte aan de internationale solidariteit met de ontwikkelingslanden door mitgå- en aanpassing activiteiten te steunen, en waarborgt de sociale regelgeving van de meest kwetsbare en van de werknemers	Het principe van gemeenschappelijke maar gedifferentieerde verantwoordelijkheden en respectieve capaciteiten blijft behouden en de ontwikkelende landen moeten het voordeel blijven nemen zowel op het vlak van mitigatie, als op het vlak van financiering, technologie-overdracht en capaciteitsopbouw. De nog resterende differentiatie verschilt per onderwerp. Het akkoord voorziet speciale bepalingen voor de minst ontwikkelde en voor de meest kwetsbare landen.
3.a.iii	rechtaarding is, want dit geeft gestalte aan de ambities van de overeenkomst van Parijs, opgenomen in artikel 2.1(a) is een ambitioux car maintenir le réchauffement global à un niveau qui ne dépasse pas la limite des 2 °C, voire de 1,5 °C, en vertu de l'obligation de viser un réchauffement maximal de 1,5°C.	De Overeenkomst van Parijs bevat talrijke bepalingen die invulling geven aan de tood aan internationale solidariteit met ontwikkelingslanden. Artikels 2.10 en 11 zijn hiervoor specifiek gewijd aan financiële steun aan, technologie-overdracht naar en capaciteitsopbouw in ontwikkelingslanden. Daardoor wordt bovendien ook bijzondere aandacht besteed aan de meest kwetsbare en armste ontwikkelingslanden.
3.a.iv	ambitieuze is, want als men de planetaire opwarming tot maximaal 2°C of zelfs 1,5°C wil beperken, moet volgens het IPCC de wereldwijd uitspraak tegen 2050 worden verminderd met 40 tot 70% (in vergelijking met 2010) en tegen het einde van de eeuw "bijna niet" bedragen	De temperatuurstoelting van de Overeenkomst van Parijs, opgenomen in artikel 2.1(a) is een beperking van de opwarming tot ver onder de 2°C en niet de expliciete vermelding van het streven naar een maximale opwarming van 1,5°C.
3.a.v	dwingend is, want die in de overeenkomst verantwoording kunnen leiden doeltreffend zijn waarneembaar zijn voor alle partijen juridisch afdwingbaar, duidelijk vergelijkbaar en controleerbaar zijn	Ten einde dit te realiseren moeten de wereldwijde emissies zo snel mogelijk pieken, eerst in de ontwikkelde landen, later in de ontwikkelingslanden, om daarna snel af te nemen, in lijn met de best beschikbare wetenschap en dus conform de IPCC-analyses.
3.b.	een onderhavige die een inclusieve overeenkomst ha te creëren die rekening houdt met de verschillende situaties en de noodzaak van financiële en technologische kooftafere solidariteit	In de Overeenkomst van Parijs is een wettelijk bindend verdrag. Het halen van de door de Partijen aan de Overeenkomst gemaakte acties en declaraties (den. Nationally Determined Contributions) is op zich niet bindend, in tegenstelling tot wat wel het geval was onder het Kyotoprotocol, maar de landen zijn wel verplicht om maatregelen te nemen om deze doelstellingen te halen, een nuance die nodig was om ervoor te zorgen dat de VSAA van de Overeenkomst mee konden goedkeuren.
3.c.	te pleiten voor de uitbouw van een vijfjaar mechanisme ter evaluatie van de ingestelde beleidlijnen, teneinde die beleidlijnen zo nodig bij te stellen	De verplichting om te rapporteren over emissies in acties en om deze rapporten te ondertekenen aan een internationale "review" is eveneens bindend voor alle Partijen, in het lader van het zg. Enhanced Transparency Framework.

	de plaidier pour une clause de révision régulière des objectifs et des accords climatiques régulaires, qui devraient être renouvelés tous les 5 ans à l'horizon 2030, en fonction de l'évolution de la température mondiale et de l'atteinte des objectifs de réduction des émissions de gaz à effet de serre.	zie onder punt 3.4.i.ii en 3.c.	
3.d.	te leveren voor een clausule waarbij de doelstellingen en de klimaatakkoorden regelmatig worden herzien om niet te moeten afwijken van het streefdoel om de temperatuurstijging tegen 2000 te beperken tot maximaal 1,5°C tot 2°C, en op minimaal de termijnwendelijd de doelstelling inzake koolsoefnutraliteit te bereiken tussen 2055 en 2070	Artikel 2.1.c van de Overeenkomst legt de verplichting op om financiële stromen coherente met de temperatuurstoelisting en met de doelstelling van een koolstofarme en klimaatneutrale ontwikkeling. Om uitvoering te geven aan deze doelstelling groeit een steeds breder consensus dat subsidies voor fossiele brandstoffen (fossil fuel subsidies) moeten worden uitgevoerd en dat een koolstofprijs moet worden ingevoerd.	L'Article 2.1.c. de l'Accord impose l'obligation de rendre les flux financiers compatibles avec l'objectif de l'Article 2.1.c. de l'Accord et avec celui d'un développement à faible émission de carbone et résilient aux changements climatiques.
3.e.	de multilaterale banken en de geldschieters die er aan te sporen voor het klimaatclfiderdoel vast te stellen en de financiële spelers aan te moedigen om hun middelen op koolstofarme activiteiten te heroriënteren, waarbij rekening houden met de klimaatgerelateerde last	Artikel 2.1.c van de Overeenkomst legt de verplichting op om financiële stromen coherente met de temperatuurstoelisting en met de doelstelling van een koolstofarme en klimaatneutrale ontwikkeling. Om uitvoering te geven aan deze doelstelling groeit een steeds breder consensus dat subsidies voor fossiele brandstoffen (fossil fuel subsidies) moeten worden uitgevoerd en dat een koolstofprijs moet worden ingevoerd.	Le système européen ETS assure un prix du carbone pour une partie de l'économie, mais celui-ci n'est pas encore suffisamment solide pour adresser un message en termes de prix aux acteurs économiques les incitant à opérer la transition vers un futur bas carbone et neutre sur le plan climatique.
3.f.	de ontwikkelingslanden en bewust van te maken dat het opportuun is het milieu-aspect op te nemen in hun ontwikkelingsprojecten, zonder daarbij de ontwikkeling in het gedrang te brengen	de plaidier voor de innovatie klimaatfinancieringen zoals de invoering van een taxe op financiële transacties in alle EU-lidstaten en te zorgen voor een toekomende overheidsfinanciering, waarbij een belasting op financiële transacties wordt ingevoerd, vervoegens da de Europese Unie in haar geheel en op internationale niveau	La Belgique soutient dès lors au niveau européen les mesures visant à obtenir un prix du carbone solide et suffisamment élevé pour réaliser les investissements nécessaires.
3.g.	te pleiten voor de innovatie klimaatfinancieringen zoals de invoering van een taxe op financiële transacties in alle EU-lidstaten en te zorgen voor een toekomende overheidsfinanciering, waarbij een belasting op financiële transacties wordt ingevoerd, vervoegens da de Europese Unie in haar geheel en op internationale niveau	de plaidier en faveur des financements innovants pour le climat comme par exemple l'instauration d'une taxe sur les transactions financières au niveau des 28 pays membres de l'Union européenne et d'assurer un financement public en introduisant une taxe sur les transactions financières, puis à l'échelle de l'ensemble de l'Union européenne et à l'échelle internationale	Milieu is een transversaal thema van de Belgische Ontwikkelingsontwikkeling
3.h.	een roadmap te ontwikkelen die een rotepad uittekent om te komen tot een eerlijke bijdrage aan de 100 miljard dollar op jaarbasis voor het Green Climate Fund van de Verenigde Naties	België heeft bijgedragen aan de ontwikkeling en publicatie van een dergelijke roadmap door de groep van donatoren. De Belgische bijdrage aan dit roteplan bedraagt 50 miljoen euro per jaar tot en met 2020.	L'environnement est un thème transversal de la Coopération belge au développement
3.i.	te pleiten voor de uitgave van groene obligaties	de plaidier pour l'émission d'obligations vertes hieraan werd nog geen gevolg gegeven	La Belgique a contribué à l'élaboration et à la publication d'une feuille de route en ce sens par le groupe des pays donateurs. La contribution belge au plan de cette feuille de route s'élève à 50 millions EUR par an jusqu'en 2020 inclus.

	3.j. de overheidsondernemingen en de overheidsondernemingen die een karakter plus vert aux marchés publics te geven	Het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (IFDD/FIDO) coördineert alle dat gebeurt op het vlak van duurzame overheidsopdrachten via de Technische groep van de Interdepartementale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (CID/CDO) maar ook via de oprichting die ze doen van de federale ondernemingsaangangende duurzame overheidsopdrachten.	L'institut Fédéral pour le Développement Durables (IFDD/FIDO) coordonne tout ce qui se fait en matière de Marchés Publics durables via le Groupe Technique de la Commission Interdépartementale pour le Développement Durables (CID/CDO) mais aussi via le suivre qu'ils font de la circulaire fédérale sur les marchés publics durables.
	3.k. een systeem van vroegtijdige waarschuwing in te stellen om bevolkingen potentieel blootgesteld aan natuurrampen, zo spoedig mogelijk te waarschuwen, vooral in de kustgebieden	De federale bijdrage aan het nationaal adaptatieplan (goedgekeurd op 24/10/2016 door de ministerraad), voorziet in een maatregel aangaande 'de versterkte samenwerking tussen lidstaten voor het crisisbeherer bij aangrijpende rampen' waarin wordt aangegeven dat in het kader van de herziening van de Europees wegverdrag, aangevuld met deelvoorschriften, dat de samenwerking en de coördinatie tussen lidstaten versterkt zal worden wat betreft reddingswerkzaamheden, behalve van rampen en preventie	La contribution fédérale au plan national d'adaptation (adopté le 24/10/2016 par le CDM) prévoit une mesure relative à « la collaboration renforcée entre États membres pour la gestion de crises lors de « catastrophes naturelles » indiquant que dans le cadre de la révision de la législation européenne relative à la protection civile, la coopération et la coordination entre États membres sera renforcée en matière de travail de sauvetage, de gestion des catastrophes et de prévention
	3.l. te attenden op het feit dat de klimaatgerelateerde gebeurtenissen in bepaalde delen en verergering van de vluchtingencrisis in de hand zouden kunnen werken	d'attirer l'attention sur le fait que les événements d'origine climatique qui surviennent dans certaines régions pourraient contribuer à aggraver la crise migratoire	Aucune suite n'a encore été donnée à cela.
	3.m. te plieken voor de erkennung van status van klimaatvluchteling	de plaidier pour la reconnaissance du statut de "réfugié climatique"	Aucune suite n'a encore été donnée à cela.
	3.n. erop te zien dat het deel van financiering van de aansparingsstrategieën van de kwetsbaarste landen gestaag moet worden verhoogd,	de valoir à ce que la part de financement des stratégies d'adaptation des pays les plus vulnérables soit adaptée	Het grootste deel van de Belgische internationale klimaatfinanciering gaat naar adaptatiemaatregelen.
	3.o. te plieken voor de vaststelling van langetermijnindelingen inzake aanpassing	de plaidier pour la fixation d'objectifs d'adaptation à long terme	Artikel 7.1 van de Overeenkomst van Parijs legt als doelstelling inzake adaptatie vast dat de capaciteit om zich aan te passen moet worden verhoogd, de weerbaarheid moet worden versterkt en de kwetsbaarheid van landen moet worden verminderd, in overeenstemming met de temperatuurstellingen in artikel 2 (2°C / 1,5°C).
	3.p. leertoe bij te dragen tot de vaststelling van de verbintenis van Kopenhagen vanaf 2020 voor de ontwikkelingslanden 100 miljard dollar aan oerenden en privilegeert aan te wenden, vooraf door de activering van de ontwikkelingsbanken, de private sector en de innovatiefinancieringen	de contribuer à mettre en oeuvre l'engagement de contribuer à mettre en oeuvre l'engagement de Copenhagen en vanaf 2020 voor de ontwikkelingslanden 100 miljard dollars de oerenden en privilégié à appliquer, au préalable, la mise en œuvre de l'activation des banques de développement, notamment en mobilisant les banques de développement, le secteur privé et les financements innovants	Belgie draagt tot en met 2020 jaarlijks 50 miljoen euro bij, waarvan 25 miljoen worden gedragen door de federale overheid.
	3.q. de in het kader van de Verenigde Naties ongerichte werkgroep te verleiden aan de overdracht van glorene technologie te optimaliseren	de soutenir le groupe de travail mis sur pied dans le cadre des Nations Unies afin d'optimiser les transferts de technologies vertes	Belgie heeft de benoeming van een Belgisch lid voor gesteld (en vertragen) bij het 'Technology Executive Committee', een orgaan van de UNFCCC dat belast is met de evaluatie en het doen van aanbevelingen op het vlak van ontwikkeling en technologierevolutie.
	3.r. te leren voor een sterke onttopeling van de economische groei en de CO2-uitstoot	de militeren l'aveur d'un découplage marqué entre la croissance économique et les émissions de CO2	Een dergelijke ontkopeling gebeurt al lang in België; les analyses macroéconomiques (zie het programma voor de transitie van België naar een kooldsfarme maatschappij) wijzen erop dat het mogelijk is om een dergelijke ontkopeling toe te passen zonder te raken aan het groeikader.
	3.s. het systeem van meting van de voortgang te	de soutenir le système de mesure des progrès	Article 13 van de Overeenkomst van Parijs voorziet in de instelling van een Enhanced Transparency Framework.

3.t. de vaststelling te steunen van een reeks acties en maatregelen voor de periode 2015/2020 vóór de ten uitvoerlegging van de overeenkomst van Parijs	<p>Het burden-sharing akkoord verwacht van de federale regering bijkomende beleidsmaatregelen, gericht op het "accord de 'burden sharing'" (repartition des charges) attend du gouvernement fédéral des mesures de politique qui diminuent de la production de gaz à effet de serre à raison de 7 000 tonnes d'équivalents CO₂.</p> <p>In internationaal verband heeft COP22 en 2016 het <i>Marrakech Partnership for Global Climate Action</i>-verwoekond, een initiatief van de beide <i>High-Level Champions</i>, die werden aangewezen om uitoer te geven aan de <i>Global Climate Action Agenda</i> verwoekond. Het <i>Marrakech Partnership</i> zet sterk in op versterkte samenwerking tussen overheden en t'zgn. non-state actors.</p> <p>Ook de internationale partnerschappen die daartoe waren buiten de formele UNFCCC-context zijn lot stand gekomen. Zijn een belangrijke componentie van de verstaakte actie voor 2020. Mijn administratie is al afgelopen betrokken bij het <i>International Partnership on MRV and Mitigation</i> en ontwikkelt momenteel ook een eigen initiatief voor de ondersteuning van de uitvoering van NDCs in ontwikkelingslanden. Verder zal ik met de gewesten ook het lidmaatschap van België van de <i>Climate and Clean Air Coalition</i> bespreken een samenwerkingsverband tussen staten, het middenveld en de privé-sector gericht op het verminderen van de emissies van anderde broeikagassen dan CO₂ en synergieën tussen klimaatbeleid en de bestrijding van luchtverontreiniging nastreeft.</p> <p>Tijdens COP22 is ook het door Duitsland geïnitieerde <i>NDC Partnership</i> gelanceerd, een samenwerkingsverband tussen 33 landen (waaronder ook de EU) en 9 internationale instellingen en ondersteund door het <i>World Resources Institute</i>. Dit partenariaat heeft tot doel informatie-tools te ontwikkelen en goede praktijken te wisselen tussen de partners, technische bijstand te verlenen en capaciteit te bouwen voor de uitvoering van NDCs en ook de toegang tot financiële steun hiervoor te faciliteren. Er wordt momenteel bekeken op welke manier België hieraan kan meewerken.</p>	<p>Au niveau international, la COP22 fin 2016 a accueilli le <i>Marrakech Partnership for Global Climate Action</i> (partenariat de Marrakech en vuur d'une action globale pour le climat), une initiative des deux High-level Champions (champions de haut niveau) désignés pour exécuter le <i>Global Climate Action Agenda</i> (agenda global d'action pour le climat). Le Partenariat de Marrakech mise fortement sur une collaboration renforcée entre autorités et acteurs "non étatiques".</p> <p>De même, les partenariats internationaux mis sur pied ces dernières années en dehors du contexte formel CCMNUCC sont une composante importante de l'action renforcée avant 2020. Mon administration est évidemment impliquée depuis de nombreuses années dans l'International Partnership on MRV and mitigation (partenariat international sur l'attention et le MRV) et déploie actuellement une initiative prospère pour le soutien à la mise en œuvre des NDC dans les pays en développement. En outre, je vais examiner avec les Régions l'affiliation de la Belgique à la Climate and Clean Air Coalition, une association entre Etats, la société civile et le secteur privé axée sur la réduction des émissions d'autres gaz à effet de serre que le CO₂ et qui mise des synergies entre politique climatique et lutte contre la pollution de l'air.</p> <p>La COP22 a également vu le lancement du partenariat initié par l'Allemagne <i>NDC Partnership</i>, une association entre 33 pays dont notamment l'UE et 9 institutions internationales et soutenue par le World Resources Institute (Institut des ressources mondiales). Ce partenariat a pour but de développer des outils d'information et d'échanger de bonnes pratiques entre partenaires, de fournir une assistance technique et de développer une capacité pour la mise en œuvre des NDC, ainsi que de faciliter l'accès à l'aide financière à cet effet. On examine actuellement de quelles manières la Belgique pourra y participer.</p>
3.u. envoort te zorgen dat bestrijding van energearmoeide in de ontwikkelingslanden een belangrijke oosteling van het Green Climate Fund wordt.	<p>d'œuvrer à faire de la lutte contre la pauvreté énergétique des pays en voie de développement l'un des objectifs centraux du <i>Green Climate Fund</i></p>	<p>hiernaar werd nog geen gevuld te geven.</p>
3.v. met betrekking tot de klimaatraagstukken te lijven van gendergelijkheid voor de mensrechten, rekening houdend met de door de Verenigde Naties opgestelde richtsnoeren "Women, Gender Equality and Climate Change"	<p>d'œuvrer au sein des questions climatiques à l'égalité des genres et aux droits de l'homme selon les lignes directrices "Women, Gender Equality and ClimateChange" des Nations unies</p>	<p>Gendergelijkheid, mensenrechten en just transition in de context van klimaatbeleid zijn belangrijk voor België en de Europese Unie. België heeft er actief bijgedragen dat de EU een belangrike rol gespeeld heeft in het bekomen van verhogening naar deze concepten in de Overeenkomst van Parigi. Dit engagement doopt ook succesvolle stile evenementen georganiseerd over mensenrechten en gendergelijkheid in de uitvoering van de Overeenkomst van Parigi.</p>
3.w. de te betrekken bij de besluitvormingsprocessen van de actoren in de ontwikkeling van de landbouw, de voedingsproductie en economie in de ontwikkelingslanden	<p>d'impliquer celles-ci dans les processus décisionnels des représentants car elles sont également des acteurs essentiels du développement agricole, alimentaire et économique, dans les pays en voie de développement</p>	<p>Diese prioriteiten worden vol meegenomen in de samenvoeging met andere landen en organisaties. Een heel concreet voorbeeld is dat België de vertaling naar het Frans van een UNDP-handboek over het integreren van de genderdimensie in de uitvoering van de Nationally Determined Contributions op zich heeft genomen.</p>
3.x. de ontwikkelingslanden te helpen bij de uitbouw van deelrelevante voedingsenergie-infrastructuur en bij het duurzaam inzetten van hun overvloed aan wege te natuuriel hulpbronnen	<p>d'aider les pays en voie de développement à développer des infrastructures énergétiques efficaces, haute rendement et à mobiliser de façon durable leurs abondantes ressources naturelles</p>	<p>In zijn ontwikkelingsaanwerking heeft België aandacht aan de toegang tot duurzame energie in ontwikkelingslanden. Voorbeelden hiervan zijn de ondersteuning van de GEF (Global Environmental Facility) en projecten rond hernieuwbare energie in Rwanda en Mozambique.</p>
3.y. energetisch nieuwe technologieën te stimuleren die kunnen bijdragen tot de verwezenlijking van de reduceerdeiselingen die mogelijk zullen worden vastgesteld en, anderzijds, maatregelen te bevoruren inzake aanpassing aan de klimaatverandering en mitigatie van de gevolgen d'atténuation de ses effets ervan	<p>d'encourager d'une part, les nouvelles technologies qui peuvent contribuer à la réalisation des objectifs de réduction pouvant être fixés, et d'autre part, les actions d'adaptation au changement climatique et d'adaption au changement climatique et</p>	<p>Dans sa coopération au développement, la Belgique est attentive à l'accès à une énergie durable dans les pays en développement. Des exemples en ce sens sont le soutien au GEF (Global Environmental Facility) - Fonds pour l'environnement mondial et des projets en matière d'énergie renouvelable au Rwanda et au Mozambique.</p> <p>La Belgique a proposé (et obtenu) la nomination d'un membre belge dans le "Technology Executive Committee", une organe de l'UNFCCC chargé d'évaluer et d'émettre des recommandations en matière de développement et de transfert technologique</p>

		Aucune suite n'a encore été donnée à cela.
3.z.	de benadrukken dat de Europese Unie meer inspanningen zou moeten leveren inzake de overdracht van technologie aan de minst ontwikkelde landen, met eerbieding van de bestaande intellectuele eigendomsrechten	hieraan werd nog geen gevold gegeven
3.z.1.	de EU en de EU lidstaten te verzoeden met alle actoren van het middenveld (instellingen, privésector, ngo's en lokale gemeenschappen) samen te werken om in belangrijke sectoren (energie, technologie, steden, vervoer) reductie te realiseren uit te werken, alsook initiatieven te ontwikkelen met betrekking tot aanpassing en verwoekach om in te spelen op aanpassingsproblemen, meer bepaald wat de toegang tot water, voedselzekerheid en risico preventie betreft	hieraan werd nog geen gevold gegeven
3.z.2.	erop toe te zien dat de Europese Unie zich activeert inzit voor de uitwerking van regels met het oog op een mondiale uittuasing van fluoroolkwaaststoffen, overeenkomstig het protocol van Montréal	Nadat het amendement van het Protocol van Montreal (Stratosferische ozon) afgelopen oktober werd goedgekeurd in Kigali, hebben alle landen een akkoord bereikt over lijfschema's voor de uittuasing van HFC's. HFC's zijn, net als CFC's, zeer krachtige broekgasen, maar ze werden ontwikkeld om geen initiatieven te hebben voor de ozonlaag. Er worden drie fijnschemen gespecificeerd, een voor de gebruik industrialiseerde landen (Europa heeft een hogere regeling en zal de gen enkel effect onderhouden), een tweede voor de niet-ontwikkelingslanden (IND, IRN, IRQ, PAK en de Golfstaaten) die specifiek hebben ingegeven dat zij een derde, minder ambitieuze, voor de andere verband houden met hun klimaatlogische omstandigheden. De reducie loopt van 2019 tot 2040 en zal op termijn reducties opleggen die kunnen gaan tot 85% van het referentieniveau. De wetenschappelijke wereld gaat ervan uit dat de doelstellingen op zich al mogelijk zouden maken om de opwarming met 0,5°C te verminderen. De landen zijn ook overeengekomen om de doelstellingen van de ontwikkelingslanden te financieren aan hand van bijdragen aan het Multilateraal Fonds voor het Protocol van Montreal.
4.	op nationaal niveau	<p>au niveau national</p> <p>Le préambule de l'accord de Paris fait référence à la transition juste, à l'éradication de la pauvreté et aux personnes vulnérables (voir par exemple: "Taking into account the imperatives of a just transition of the workforce and the environment, and of a decent work and quality jobs in accordance with nationally defined development priorities"; "Emphasizing the intrinsic relationship that climate change actions, responses and impacts have with equitable access to sustainable development and eradication of poverty"; "Acknowledging that climate change is a common concern of humankind; and, when taking action to address climate change, respect, promote and consider their respective obligations on human rights, the right to health, the rights of indigenous peoples, local communities, migrants, children, persons with disabilities and people in vulnerable situations and the right to development, as well as gender equality, empowerment of women and intergenerational equity")</p>
4.a.	In de voorlopige overeenkomst als centraal element de doelstelling op te nemen van een rechtvaardige en duurzame overgang naar een een soortgelijke overgang waarin een een gezamenlijke en wettige broekgasen niet worden gebruikt en minder grondstoffen verbruikt, wat betrekking heeft op de meest kwetsbare sociale groepen worden begield om die gedragwijzigingen aanvaardbaar te maken	<p>De preamble van het akkoord van Paris heeft het over een rechtvaardige transitie, over het uitroepen van een overkwetsbare personen (zie bij voorbeeld: "Taking into account the imperatives of a just transition of the workforce and the environment, and of a decent work and quality jobs in accordance with nationally defined development priorities"; "Emphasizing the intrinsic relationship that climate change actions, responses and impacts have with equitable access to sustainable development and eradication of poverty"; "Acknowledging that climate change is a common concern of humankind; and, when taking action to address climate change, respect, promote and consider their respective obligations on human rights, the right to health, the rights of indigenous peoples, local communities, migrants, children, persons with disabilities and people in vulnerable situations and the right to development, as well as gender equality, empowerment of women and intergenerational equity")</p> <p>Le préambule de l'accord de Paris fait référence à la transition juste, à l'éradication de la pauvreté et aux personnes vulnérables (voir par exemple: "Taking into account the imperatives of a just transition of the workforce and the environment, and of a decent work and quality jobs in accordance with nationally defined development priorities"; "Emphasizing the intrinsic relationship that climate change actions, responses and impacts have with equitable access to sustainable development and eradication of poverty"; "Acknowledging that climate change is a common concern of humankind; and, when taking action to address climate change, respect, promote and consider their respective obligations on human rights, the right to health, the rights of indigenous peoples, local communities, migrants, children, persons with disabilities and people in vulnerable situations and the right to development, as well as gender equality, empowerment of women and intergenerational equity")</p>
4.b.	een positief beleid te voeren opdat de private investeringen in toekomende mate georiënteerd worden in richting van klimaatneutrale belegingen en weg van investeringen in de ontbinding of het gebruik van fossiele brandstoffen	<p>Er wordt op een aantal domeinen vooruitgang geboekt. Eerstenvooral valt in de loop van het jaar 2017 een debat georganiseerd worden over de koolstofpijpleidingen in de net-EU-sector. Dat zou ervoor moeten zorgen dat er concrete maatregelen worden genomen, die voorgelegd zullen kunnen worden aan de federale regering. Ten tweede heeft de klimaatdienst een studie gepubliceerd met daarin een panorama van de privé financieringstromen gericht op klimaatbestendige en koolstofarme activiteiten in België, en die ook uiteenlopende aanbevelingen devat die nuttig zijn voor het optellen van koolstofarme beleidlijnen op nationaal niveau. Ten derde heeft België een nieuw beleidlijnen op de onderhandelingen omtrent nieuwe regels voor overheidsteun die wordt toegelend voor koolstofcentrales in de OESO-landen, die een eerste stap vooruit om het belang inzake emisieresoluties in het kader van de strijd tegen klimaatverandering. De klimaatdienst is van plan om in de toekomst, een aantal initiatieven te ondernemen die verband houden met dit belangrijke thema, zoals het identificeren van relevante maatregelen om de privé financieringstromen te vergroten die gericht zijn op klimaatbestendige en koolstofarme acties en om de privé financieringstromen te heroriëteren naar activiteiten die verantwoord zijn met de doelstellingen van het Akkoord van Parijs</p>
5.	de parlementleden die hierin een internationale overeenkomst zullen moeten ratificeren regelmatig te informeren	<p>Het informeren van de parlementleden gebeurt momenteel op 'adhoc' basis, via parlementaire vragen en horzingen in de betrokken parlementaire commissies en via de deelhouders van federaal en gewestelijke parlementen.</p> <p>L'information des parlementaires se effectue actuellement sur une base "ad hoc", par le biais des questions parlementaires et audiences au sein des commissions parlementaires concernées et par le biais de la participation des membres du parlement fédéral et des parlements régionaux aux déléguations belges dans les négociations de la CNUCC.</p>